

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — redniška izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din
Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENE

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inzerate; Sarajevo št. 7363, Zagreb št. 39.011, Praga-Dunaj 24.797
Uprava: Kopitarjeva ulica št. 6.

Telefoni uredništva in uprave: 29-92, 29-93, 29-94, 29-95, 29-96 — Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Kriza v Romuniji

Romunija je iz več naslovov naša prijateljica in zaveznica ter igra tako v sestavu Male zveze kakor tudi Balkanske zveze z nami in ob nami pomembno vlogo. Njeno notranjepolitično življenje nas mora torej zanimati in razpletu sedanje vladne krize, ki je nastopila v zvezi z razpustom parlamenta in razpisom novih volitev moramo posvetiti vso pozornost, ki jo zasluži.

Zadnje volitve v romunski parlament so bile v decembru 1933. Takrat je bil v Sinaji na kolodvoru umorjen tudi voditelj liberalne stranke Constantin Bratianu iz znane dinastije romunskih državnikov, ki bi bil moral po vseh običajih biti poklican na čelo nove vlade. Toda kralj Karel, ki se je po zaslugi voditelja narodne kmečke stranke Julija Mania vrnil v Romunijo in prevzel vladarske posle, očitno ni maral izročiti krmila vlade moči, ki se je prav do zadnjega načelno ustavljal njegovemu povratku iz izgnanstva, kakor tudi ni maral Mania samega zato, ker je slednji za kraljev povratek, ki ga je kot ministrski predsednik omogočil in izvedel, stavil nekaj pogojev, ki pa niso bili izpolnjeni, nakar je zaloputnil vrata in prostovoljno stopil v ozadje. Kralj Karel je poiskal ministrskega predsednika sicer v liberalni stranki, toda ne med vrhovi, ampak med nižjimi in bolj skromnimi čini. Našel ga je v osebi Tatarescu, bogatega zemljiškega posestnika in uspešnega industrijca, ki pa je v stranki zlezal samo do podrejenih mest, v prejšnjih liberalnih vladah pa do pomočnika državnih podtajnikov. Od novega ministrskega predsednika, ki se je spopadel s tem, da liberalna stranka je godrnjala, da ni prišel na vrsto njen šef Bratianu — je kralj Karel postavil svojo osebno avtoriteto in zelo razgibanega, ugajenega in preizkušenega dvorjana Inouletza kot notranjega ministra, v zunanje ministristvo pa takrat zelo mogočnega in vplivnega Titulescu, ki je morda takrat napravil napreden račun, da bo ob navidezno tako skromnem šefu vlade lahko počel, kar bo hotel. Tako je začel pred štirimi leti vladati Tatarescu, nov človek v Romuniji, nov človek v Evropi. V parlamentu ni imel nobene večine, a za seboj je imel kraljevo avtoriteto, ki tudi v Romuniji čestokrat parlamentarno večino nadomestuje, ali pa jo ustvarja.

Štiriletne Tatarescove vlade je zdaj konec. Sledeč pravilom parlamentarne življenja je moral kralju naznaniti svoj odstop, da nudi vladarju možnost za sestavo volivne vlade po načelih, ki jih smatra koristne za dobrobit države. Seveda so se takoj začela notranjepolitična prerivanja in se je prijavila cela vrsta voditeljev političnih strank, da prevzamejo odgovornost za sestavo volivne vlade. V ospredju stoji največja stranka opozicije, to je narodno kmečka ali zaraniščična stranka, ki ji načeluje Julij Maniu in katere staroromunski del vodi bivši učitelj Mihalake. Prijavil se je Vajda Vojevoda, uskok kmečke stranke, ki je na stara leta ustanovil svoje lastno gibanje »romunska fronta«, ki po nemškem vzorcu stremi po čistem plemenskem preporodu Romunije. Prijavil se je nasprotnik židov Cuza, ki ga podpira fašistično razpoloženje Goga — modra srca in črni kljukasti križ — prijavil se tudi stari maršal Averescu, poleg Bratianu seveda, ki čaka na zadoščenje za 4 leta trajajoče zapostavljanje. Vsi pripovedujejo kralju Karlu, da je nemogoče, da bi Tatarescov poskus trajal še dalje in da so vladarju na razpolago, da uredijo državo.

Toda Tatarescova štiriletna doba vladanja ima to posebnost, da je po oklevajočih in politično silno blelih začetnih korakih dobila svoj značaj. Od leta 1930 do 1934 je Romunija v polnem razmahu demokratskih načel prenesla devet vlad. Tatarescu je od januarja 1934 pa do danes vladal brez prekinitve in je ta štiriletka že zavoljo tega sama po sebi simpatična in za Romunijo blagodejna. Poleg tega je Tatarescova vlada beležila tudi izredne uspehe. Notranjepolitično je z močno roko vzpostavila red v državni upravi. Na gospodarskem polju se je izvila in zank inozemskega kapitala in pri urejanju državnih financ kakor tudi pri reševanju gospodarske krize je žela polne uspehe. V pogledu državne obrambe je storila več, kakor vse povojne vlade. A tudi strankarsko-politično se je Tatarescu v krogu svojih liberalnih somišljenikov uveljavil in je vsa nasprotovanja nadvaldal, medtem ko je vrste opozicije precej zrahljal s tem, da je dovolil nekaterim desničarskim skupinam, da so se razmahnile po državi. Zunanjepolitično pa je bila Tatarescova doba posrečena, saj je Romunijo spravila na isto zunanjepolitično načelno črto, ki jo s tolikim uspehom sledi tudi Jugoslavija: proč od velesil, mir na vseh mejah, medsebojna pomoč med neposrednimi malimi sosedi, skrb za varnost države. Razume se, da bi ti uspehi ne bili mogoči, če bi za ministrskim predsednikom ne stal kralj Karel, ki mu gre glavna zasluga, da je Tatarescu tako dolgo trajal in dosegel, kar je dosegel. Kralj Karel je imel v njem vernega in vdanega izpolnjevalca svojih pobud in želja in

Japonska odgovarja konferenci v Bruslju: Ne!

Pripravljena pa je na pogajanja s Kitajsko, toda brez posredovalcev

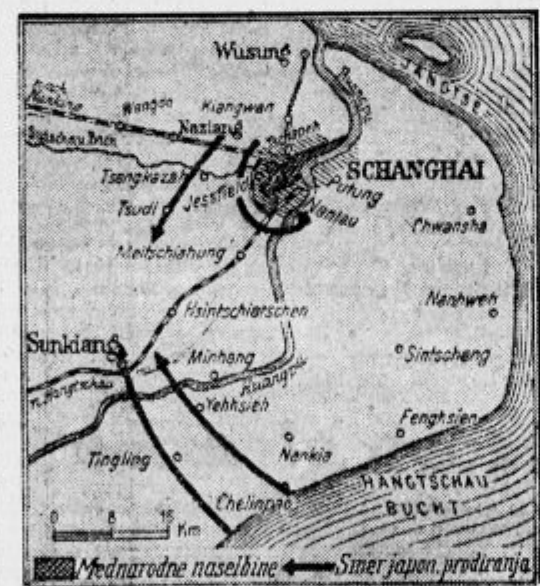
Tokio, 12. novembra. AA. (Reuter.) V svoji noti, v kateri odgovarja bruseljski konferenci, jemlje Japonska predvsem na znanje okoliščino, da je mnenje držav, ki se udeležujejo te konference, rezultat proučevanja. Vzlic temu Japonska obžaluje, da to mnenje ne zadošča, da bi japonsko vlado prepričalo o potrebi, da spremeni svoje etališče in politiko. Japonska vlada vztraja odločno na stališču, da je njena sedanja akcija na Kitajskem samo samooobramba, vsiljena ji po krivdi Kitajske, in da ta akcija zato ni podvržena določilom pogodbe devetih in da izvajanje te pogodbe ni upravičeno. Nota poudarja, da japonska vlada ne more sprejeti vabilo na konferenco, sklicano na osnovi določil pogodbe devetih, posebno zato ne, ker bi Japonska imela tam sedeti na zatožni klopi, kakor da bi bila kršila določbe te pogodbe. Najpravičnejša in najboljša rešitev se da doseči samo z neposrednimi pogajanjimi med obema neposredno prizadetima strankama.

Prodiranje komunizma je spremenilo položaj na Vzhodu

Zunanji minister Hirota je poslal danes dopolne belgijskemu poslaniku razen note tudi še razne izjave, v kateri pravi med drugim:

»Konferenca devetih držav ni uspela, ker se je zadnjih pet let spremenil položaj na Daljnem vzhodu, zato je pakt devetih brez veljave. Če dalje huji vpliv komunistične internacionale ne samo v severnozahodni Kitajski, temveč tudi v Nankingu, je kriv te spremembe položaja. Podpisnice pakta devetih teh sprememb niso upoštevale. Japonska akcija je naperjena proti temu vplivu mednarodnega komunizma na Daljnem vzhodu.«

London, 12. novembra. b. V japonskem zunanjem ministristvu so izjavili časnikiarjem, da se je na Japonskem pojavilo močno gibanje, da se prisili vlado k odpovedi washingtonske pogodbe iz leta 1922. Vse kaže, da bo japonska vlada prisiljena to storiti in je zlasti zanimivo v raznih poročilih japonskega tiska, ki neprestano omenja, da sta Nemčija in Italija zaveznici Japonske.

Kitajska kritika:

„Japonski odgovor je skoraj nesramen“

Bruselj, 12. novembra. AA. (Havas.) Vodja kitajske delegacije na bruseljski konferenci Wellington Koo je izjavil Havasovemu dopisniku v zvezi z japonskim odgovorom bruseljski konferenci:

»Japonski odgovor je oduren in skoraj nesramen. Ta odgovor prezira duha zmernosti, uslužnosti in spravljivosti, ki so ga pokazali vsi člani konference. To je zasušnica vsej konferenci, obenem je pa značilno za temperament te vlade, ki je v krempljih pristašev vojne.«

Z bojišč:

Japonci dokončno osvojili ves Šanghaj

Šanghaj, 12. novembra. AA. (Havas.) Japonsko topništvo, ki je zdaj v Futungu, in japonske voje ladje so bombardirale poslednje ostanke kitajskih postojank južnozahodno od Nantava. Japonci so zavzeli nasipe pri Guangpuju in postavili tam strofence, ki so neprestano v akciji. Pričakovati je, da bodo Japonci še danes prekorčili reko Funtung. Včeraj je padel neki tujec v francoski koncesiji, ranjenih je pa mnogo oseb, med njimi tudi

več tujcev. Vsega skupaj so včeraj padle v francosko koncesijo štiri granate. Japonci so pri prodiranju zavzeli več predelov Sanghaja. Poslednjo obrambno črto mesta so zavzeli enoči ob 17. Takrat so se japonske čete izkrcale ob vseh obali in kojo nato povsod razobesile japonske zastave. Osvajanje Sanghaja napreduje postopno in skoraj brez krvi. Kitajskih vojakov, zatekajočih se v francosko koncesijo, je čedalje več, tako da so poleg dosedanjih taborišč ustanovili zanje še eno novo.

V opoldanskih urah so Japonci zavzeli Nantav. Neki kitajski bataljon se ni hotel umakniti iz Nantava in se je utrdil v poslopju kitajske carinske postaje na nabrežju. Japonsko poveljstvo uradno izjavlja, da so Japonci zavzeli Nansijang, kitajski uradni krogi pa to vest zavračajo.

V Bruslju presenečeni

Japonski odgovor je konferenco nekoliko presenetil. Sicer še nočejo izraziti svojega mnenja, dokler ne dobi tajništvo konference uradnega besedila japonskega odgovora. Ko bo pa prišel uradni odgovor, bodo delegacije pripravile osnutke odgovora, ki pride jutri dopoldne v debato.

Pariz, 12. nov. b. Tukajšnja izdaja »New-York Herald« poroča iz krogov, ki so blizu Normanu Davisu, da bruseljska konferenca pripravlja načrt za pomoč Kitajski, če bi Japonska odklonila sodelovanje v bruseljskih mirovnih pogajanjih. Pomoč bi bila dana v kreditih in dobavah večjih množin orožja nankinški vladi.

Anglija in os Rim - Berlin

Lord Halifax odpotuje že prihodnji teden

Rim, 12. nov. b. Snoči je tukajšnji angleški poslanik Perth dolgo konferiral z grofom Cianom. Govori se, da bo brzkone prišlo v bližnji bodočnosti do neposrednih italijansko-angleških razgovorov s ciljem, da se izpopolni znani gospodski sporazum med Italijo in Anglijo. Izid razgovorov med Perthom in Cianom zaenkrat ni znan. Britanski politični krogi so mnenja, da bo potrebno, da se čim prej prouči ves problem španske državljanske vojne, kakor tudi drugih evropskih vprašanj, od katerih je odvisen mednarodni položaj na Sredozemskem morju. Italijanska vlada bo sprejela to britansko stališče, zahteva pa, da se vsaj načelno rešijo tudi ostala vprašanja, ki bi olajšala italijansko delovanje v Abesiniji in za končno ureditev tega problema v mednarodnem smislu.

Dopisovanje med Chamberlainom in Mussoliniem

»Daily Mail« poroča, da bo angleški ministrski predsednik Chamberlain v kratkem zelo prijateljsko odgovoril na zadnje Mussolinijevo pismo. Chamberlain je dolžan odgovoriti Mussoliniju. Včeraj se je razgovarjal lord Perth z italijanskim zunanjim ministrom grofom Cianom o zadnjih po-

litičnih dogodkih. Ta razgovor je bil tako pri srčen, da je neobhodno potrebna pismena izmenjava misli med Mussolinijem in Chamberlainom.

Angleško posojilo Italiji

»Daily Express« poroča v zvezi s tem, da so se v finančnih krogih razširile vesti, da se bodo pogajanja med Veliko Britanijo in Italijo vodila naglo in da bodo istočasno rešena tudi številna evropska in sredozemska vprašanja. Italija se je priela potegovati za to, da dobi v Angliji posojilo, katerega bo zajamčila s svojimi carinskimi dohodki. Poučeni angleški krogi nočejo glede tega posojila dati nobene izjave in trdijo, da so vesti o finančnem posojilu Italiji prenaplajene in da tudi v sedanjih okoliščinah ni misliti na kaka pogajanja med Londonom, Berlinom in Rimom. Končno se odločno poudarja, da je bil včerajšnji obisk lorda Perth pri grofu Ciano le informativnega značaja, kakor bo informativnega značaja potovanje lorda Halifaxa v Berlin. Od informacij, ki jih bosta sporočila angleški vladi omenjena dva politika, bodo odvisni nadaljnji ukrepi angleške vlade.

Lord Halifax ne potuje »uradno«

London, 12. nov. b. »Daily Express« poroča, da se v londonskih političnih krogih trdovratno širijo vesti, da je angleški zunanji minister Eden zelo presenečen zaradi bližnje poti lorda Halifaxa v Nemčijo. Eden je naprosil tudi ministrskega predsednika Chamberlaina, naj se na vsak način še pred soboto vrne v London. List trdi, da lord Halifax ni pooblaščen od angleškega kabineta, da se pogaja z Nemčijo, pač pa se bo potrudil, da dobi pravo sliko o nemških zahtevah in o diplomatskih ciljih Nemčije, na kar bo o vsem obvestil angleško vlado.

Na neko vprašanje laburista Greenwooda v spodnji zbornici je izjavil minister sir John Simon, da je lord Halifax pristal na vabilo, ki ga je dobil iz Berlina, in da se bo sredi prihodnjega tedna odpeljal v Berlin. Čeprav je ta obisk popolnoma zaseben in neuraden, je Hitler izjavil, da bo zelo srečen, če se bo mogel sestati z lordom Halifaxom za časa njegovega obiska v Berlinu. Lord Halifax je to Hitlerjevo vabilo sprejel.

Kriza romunske vlade

Bukarešta, 12. novembra. c. Kralj Karol II. je poveril voditelju kmečke stranke Mihalakeju mandat za sestavo nove vlade.

Belgrad, 12. nov. AA. Danes ob 12.30 je minister dvora Milan Antić odšel na stanovanje pokojnega generala Vojislava Tomića in po najvišjem nalogu izrekel Tomićevi vdovi globoko sožalje Nj. kr. Vis. kneza-namestnika Pavla.

Zemunska vremenska napoved. Še večji mraz v vsej kraljevini. Oblačno in deževno vreme bo vladalo tudi jutri, posebno v vzhodni polovici. Pričakovati je nekoliko zjasnitve v Primorju.

Zagrebska vremenska napoved. Deževno, megljeno in hladno.

Dunajska vremenska napoved. Po kratki zjasnitvi zopet poslabšanje vremena s padavinami, najprej nekoliko topleje, nato zopet mraz, v nedeljo najbrž sneg.

Razburjenje zaradi Brazilije

Buenos Aires, 12. nov. AA. (Havas.) Argentinski listi poročajo, da je v Braziliji uvedena eplošna cenzura in da so aretirali poročevalca neke tuje agencije, ker je hotel poslati prepovedane informacije v USA. List »Razon« meni, da je na Vargasovo etališče vplivalo čedalje večje širjenje komunizma v Braziliji med tamkajšnjim razumijstvom. »Noticias Graficas« piše: »Uvedba

smemo prošlo štiriletko mirno imenovati kraljev osebni režim, čeprav je bil obločen v demokratski sukničji. Sodeč po uspehih pa moramo priznati, da bi prav gotovo ne bili boljši, če bi bila Romunija vsakega pol leta menjala vlado, kakor se je to zgodilo v štiriletki od 1930 do 1934.

Iz tega bi smeli sklepati, da kralj Karel, katerega avtoriteta je v državi silno narasla, zdaj, ko bo treba Romuniji dati novo vlado in nov parlament, ne bo hlastnil po voditeljih, ki se mu ponujajo, ampak bo med njimi skrbno izbiral, stavil svoje pogoje in se naposled morda le zopet zaustavil pri preizkušeno vdanem Tatarescu, da vodi tudi volivno vlado in da si na volišču pridobi parlamentarno večino, ki je potrebna, da bi njegova prihodnja štiriletkina imela demokratsko obeležje. Druge poti zaenkrat tudi ni, ker pogoji za povratek Julija Mania, ki mu kralj osebno zaupa, še niso dani.

Jugoslavija gotovo želi, da bi njena zaveznica iz sedanjih trenj izšla okrepljena, kajti doba, ki se Evropi oznanja, potrebuje krepkih držav in zvestih zaveznikov.

totalitarne države v Južni Ameriki ustvarja važne perspektive za bodočnost te celine. Vsekakor bo uvedba fašizma v Braziliji zbudila odpor demokratskih oseb pa tudi borbenost kmečkih množic v Braziliji, ki so se mnogo let pogosto udeleževale revolucij. Poskus, da se državi vsili ustava, izdelana na skrivaj in razglašena z diktatorskim dekretom, bo državo drago stal.

Ubegli poslanec proglašja nastop proti komunizmu za — lašizem

Braziljski poslanec Jose Cafe, ki se mu je posrečilo pribežati v Argentino, je izjavil časnikiarjem, da je optimist glede bodočnosti demokracije v Braziliji. »Vargas je slab in je padel v kremplje evropskega fašizma, ki potrebuje produkte južne Amerike za morebitno vojno. Novi režim je fašističen, ne pa demokratski, kakor trdi Vargas. Proglašil je tudi moratorij za dolgove drugim državam, ne da bi imel za to pooblastilo zakonodajnega telesa. Uvedel je smrtno kazen za razne politične zločine. V Braziliji ne bo volitev. Plebiscit bo komedija, ki se bo odigrala tako, kakor v nekaterih evropskih državah.«

Novi režim se je predstavil

Braziljski zunanji minister je sprejel voditelje diplomatskih odposlanstev in jim dal informacije o spremembi režima. V imenu diplomatskega zbora se je za te informacije zahvalil njegov starosta papeški nuncij in izrazil željo za napredek Brazilije.

Nova ustava v Braziliji prepoveduje v Braziliji ustanavljanje delniških in drugih družb, katerih lastniki bi bili tuji delničarji.

Stalin — naslednik Ivana Groznega

Pariz, 12. novembra. Radikalno-socialistično glasilo »Republique« objavlja imena iz prvih dni boljševiške revolucije. Od centralnega komunističnega odbora, ki je v letih 1919—1921 vodil Sovjetijo, so umrli naravne smrti: Lenin, Džerdžinski, Artem in Šteška. Ustreljeni so bili: Zinovjev, Smirnov, Kamenjev, Jevdokimov, Serebriakov. Samomor je napravil Tomski. Radek je bil obsojen na 10 let ječe, preganjan pa je Trocki. V ječah pa so: Rykov, Buharin, Rakovski, Smilga, Preobraženski, Krestinski, Beloborodov. Živi pa so še: Stalin, Kalinin, Andrejev in Rusutak.

Zanimiva je tudi druga lista, ki jo priobčuje omenjeno glasilo: Pred Leninovo boleznijo so bili na čelu sovjetske države sledeči možje: 1. Stalin kot glavni tajnik stranke; 2. Zinovjev kot predsednik petrogradskih sovjetrov; 3. Kamenjev kot

predsednik moskovskih sovjetrov; 4. Buharin kot šef tiskovnega urada; 5. Kalinin kot predsednik sovjetske vlade; 6. Rykov kot predsednik najvišjega gospodarskega sveta; 7. Zinovjev, Radek in Buharin kot člani izvršnega odbora Komintern; 8. Džerdžinski, vodja Čeke; 9. Trocki kot glavni minister; 10. Tomski kot vodja delavskih sindikatov.

Od teh mož sta umrla naravne smrti Lenin in Džerdžinski. Trocki živi v pregnanstvu, trije so v ječi (Rykov, Radek in Buharin), dva sta bila ustreljena (Kamenjev in Zinovjev), Tomski pa se je ustrelil sam. Na oblasti sta samo še dva: Stalin in Kalinin.

Berlin, 12. novembra. AA. (DNB) Iz Moskve poročajo: List »Vremja«, ki izhaja v Harbinu, poroča, da so aretirali mnogo duhovnikov in jih večino poslali v Sibirijo, nekatere pa postrelili. Med duhovniki, poslanimi v Sibirijo, sta tudi namestnik moskovskega metropolita Sergija in kazanski metropolit Kiril.

Delbos noče v Moskvo

Bruselj, 12. novembra. »Independance Belge« poroča, da je pred Litvinovim odhodom od konferencie prišlo do hudega nesoglasja med francoskim zunanjim ministrom Delbosom in boljševiškim ljudskim komisarjem Litvinovim. Litvinov je zapustil konferenco silno nevoljen. Zaloputnil je vrata za seboj in je bil užaljen, ker ga niso hoteli poslušati ne Francozi, ne Angleži in ne Amerikanci. Smatraje, da to ni le njegov neuspeh, ampak da gre za pravi diplomatični poraz. List tudi poroča, da je Litvinov porabil Delbosa v Moskvo, ki pa je povabilo odklonil. Po obiskih v Varšavi, v Pragi in v Belgradu naj bi šel se v Moskvo. Toda Delbos je bil mnenja, da bi njegov obisk v Moskvi bil brez pravega pomena. V tem nazoru ga je baže potrdil tudi angleški zunanji minister Eden. Po istih vesteh je Litvinov tudi nagovarjal ameriško, francosko in angleško delegacijo, da bi zavzele kako stališče do protikomunistične zveze Rim-Berlin-Tokio. Tudi to se mu ni posrečilo doseči. Isti list poroča, da imajo v političnih krogih vtis, da se Francija oddaljuje od Moskve in da bo najbrž v kratkem priznala generala Franca v Španiji.

Zbiranje „mednarodnih brigad“ za Španijo

Brezvesten lov na ljudi

Pariz v novembru 1937.

Naš prijatelj iz Francije nam poroča na temelju dolgoletnega opazovanja o razmerah v delavskih krogih Francije sledeče:

V francoskem parlamentu so socialisti mnogo močnejše zastopani kakor pa komunisti. Napačno pa bi bilo misliti, da so socialisti tudi v delavskem svetu močnejši od komunistov. Med delavci oni nimajo tako močne zaslombe. Socialistična stranka v Franciji je buržniška. Njej pripada znaten del intelektualcev, državnih uradnikov ter privatnih namestencev, advokatov in profesorjev srednjih šol, učiteljev ljudskih šol, zlasti mlajše generacije, pa je komunistično usmerjeno. Od delavcev pripadajo socialistični stranki skoraj izključno oni delavci, ki so zaposleni v raznih podjetjih, rudokopih, velikih in majših tovarnah, kjer imajo dobre službe. Semkaj spadajo predvsem mojstri, predelavci in sploh delavci z višjo kvalifikacijo ali višjim položajem. V ladjedelnicah, na železnici, pri tramvajskih in avtobusnih podjetjih so vsi uradniki, višji mornarji, nadzorniki itd. po večini socialisti. Ogromna in torej pretežna množica državnih, privatnih, samoupravnih ter prometnih namestencev, kakor tudi ogromna masa delavcev, ki niso strokovno usposobljeni in ki nimajo vodilnih položajev, so komunisti.

Brez komunistične C. G. T. ni mogoče dobiti dela

Zaradi tega ima ta komunistična množica tudi v glavni zvezi delavcev (Confederation General du Travail) odločilno ali pa vsaj pretežno večino. Francija ima 400.000 brezposelnih delavcev, ki se morajo iz industrijskih podjetij vračati zopet na kmetije. Vsak delavec, ki išče službo, je odvisev od imenovane zveze, ki ima pri vsaki podjetitvi službe odločilno besedo, medtem ko ravnateljstvo podjetij igra le stransko vlogo. Pri vsaki nastavitvi igrajo torej vlogo delegati krajevnih podružnic zgoraj omenjene zveze, ki so istočasno zaupniki delavske stranke. Iz tega sledi, da je vsak delavec, zlasti pa dnevičar, pod stalno kontrolo komunistične stranke. Med dnevičarji je najti po večini delavce slovanskih narodnosti. Naj Thores, ki je eden izmed najznamenitejših komunističnih voditeljev, govori kar hoče, resnica je sledeča: delavec, ki manifestira za svojo vero, postane takoj sumljiv in manjvreden in če se poleg tega še ne udeležuje komunističnih zborovanj, lahko pričakuje, da ga bo prva redukcija zadela in da bo na željo CGT odpuščen. Pričakovati mora torej brezposelnost in povratek v svojo domovino, kjer je največkrat še hujše brezdelje in beda. Skoraj v vseh primerih vodi pot take delavce v Španijo.

Za emigrante s slovanskega juga je ogromnega pomena, da je vodja Kominterne Dimitrov. V Franciji je precej strokovno usposobljenih in izobraženih bolgarskih delavcev, ki se mudijo v Franciji povsem legalno v svrhu študija. Ti delavci se vračajo pozneje nazaj na Bolgarsko. Če se upošteva, kako velika je moč Moskve v francoski komunistični stranki — francoski politiki imenujejo to moč »mitrage de Moscou« — potem je lahko razumeti, zakaj uživajo bolgarski delavci v Franciji tako velik ugled. Bolgarska komunistična stranka ima svojo zgodovino in tradicijo in tudi svoje izkušnje. Njeni agenti so izredno sposobni in vajeni svojega posla. Zato so Bolgari tudi glavni činitelji med delavskimi emigranti z Balkana.

Omenil sem odnose francoskih komunistov do vere. Njihova taktika glede nacionalnosti in nacionalne države je ista, ker je geslo isto. Francoski komunisti ne napadajo, temveč molče gredo čez vse, kar ima zvezo z domovino in narodom. Pri Slovanih je to drugače. Oni gledajo vedno na »slovanstvo«, na veliko in zedinjeno slovanstvo.

Angleška in ameriška diplomatska zastopstva pri vladi generala Franca

Salamanca, 12. novembra. AA. Havas: Uradno poročilo, ki je bilo objavljeno sredi, pravi, da so bile izmenjane note med nacionalistično vlado in Anglijo. Za nacionaliste je poslal noto ravnatelj

mesecih se je našlo nekaj dela zaradi uvedbe 40-urnega tedna in so bili nekateri pristajši ljudske fronte nameščeni v omejenem številu v rudokopih Severne Francije in Alzacije.

Mreže komunističnih zapeljivcev

Tedaj, ko je zavladala v Franciji doba stave, ki je bila najtežja za tujega delavca, ki ni pripadal nobeni organizaciji in je bil brez zaščite, pa je izbruhnila v Španiji državljanska vojna. Po kavarnah je pričelo mrgeti tujih agentov, ki so bili zelo radodarni, zato so se okrog njih pričeli zbirati brezposelni delavci. Natakariji po kavarnah in restavracijah so se menjali z dneva v dan, po obnašanju pa jim je bilo videti, da natakarstvo ni njihov poklic. Po večini so bili židje, čeprav natakarski poklic ni židovski. Bili so silno zgovorni, z vsakim delavcem so načeli pogovor in kmalu prešli na Španijo. Pravili so jim, kako mnogo dela se lahko dobi v Španiji za fronto, v vojni industriji, v gradnji poti, v rudokopih, livarnah in tovarnah, ki so daleč proč od bojišč. Španski delavci da so skoraj vsi odšli na bojišča. Govorili so jim, kako dobra je plača v zaledju, na bojiščih pa so dohodki za tujce, ki so zaposleni kot šoferji, mehaniki, pri kopanju naravnost sijajni: če pa kdo postane invalid, prejema veliko invalidnino. Če umre, prejema njegova družina invalidnino. Delavci iz vseh držav so se dali voditi za nos, ker so jih agentov ob vsaki priliki dobro nahranili in jim dali tudi pijače.

V Španijo za de'om

Številni delavci so podpisali pogodbo, da bodo odšli v Španijo na delo, ter so ob tej priliki prejeli 300—400 frankov prednupa. Brezposelnim in lačnim delavcem, ki so imeli zopet denar v rokah, se je zdelo, da so se naenkrat povrnilo boljši časi, pri tem pa ni nihče opazil, da jih zaupniki komunistične stranke niso niti za trenutek izpustili izpred oči. Ko so delavci v veselo in morda tudi v veseljačenju porabili prednupa, ki jih nihče ni imel s čim vrniti, je že vsak dobil vozno karto za skupni vlak, ki je jutri ali čez nekaj dni odpelje v Španijo. Ta vlak in brezplačna vozovnica — to je sedaj edini izhod. Kam naj tudi gre delavec, tujec v velikem mestu, brez belica v žepu in z dolgim pri agentu, ki ne prestopa preči nanj. Večini je tudi dovoljenje za bivanje v Franciji potoke. Če so komunistični agenti videli, da se ta ali oni »prosvoljencev« obotavlja, so ga seveda prijavili policiji. Policija ga je največkrat obsodila na zapor in na izgon. Ko je prišel iz zaporov, se spet ni vedel kam obrniti. Nihče mu ni hotel dati železniške karte do meje, in če bi jo dobil, bi ga Italija, Švica in Nemčija enostavno odklonile. Nekaj dni bi ga pustile francoske policijske oblasti na svobodi, potem pa bi moral zopet pred sodišče. Zopet bi bil obsojen na daljši zapor in izgon. To bi se ponovilo dvakrat ali trikrat, slednjč pa bi le sprejel edino odprt pot — v Španijo. To je bil v Franciji za brezposelnega inozemskega delavca edini izhod. Večina si je to pot tudi izbrala. V Španiji pa so jih že na postajah čakali rdeči komisarji iz Moskve, poljski, ruski, madžarski pa tudi jugoslovanski in židovski, ki so jih podpirali slovanski delavci in tudi študentje, in jim pokazali pot — na fronto. In tam so se ti brezposelni delavci borili s hrabrostjo obupanih, ki morajo po sili gledati smrti v oči.

Pa'lestina še ni pomirjena

Aden, 12. novembra. b. V področju Hadramuta se širi upor Arabcev proti angleškemu oblastem. Vsi ukrepi angleškega vojaštva so bili do sedaj brez vsakega uspeha. Operacije angleškega vojaštva so zaradi težkega terena skoraj brezuspešne. Poleg tega je središče Arabcev daleč od vseh prometnih zvez. Zaradi tega se je angleško vojaštvo omejilo predvsem na bombardiranje posameznih arabskih vasi, kjer se zbirajo močne uporniške čete. Upor se naglo širi proti obali in je zapel že tudi nekaj obmorskih mest. Angleške vojne ladje so ta mesta bombardirale.

London, 12. novembra. b. Stari načrt, ki ga je izdelala MacDonaldova vlada o nacionalizaciji rudnikov v Veliki Britaniji, se je pričel uresničevati. Danes je izšel zakon, glasom katerega morajo angleški rudniki preiti v last države do 1. julija leta 1942.

Pred novo Francovo ofenzivo

Pariz, 12. novembra. TG. »United Press« poroča iz Španije, da je general Franco izdal povelje, naj se vsi vojak, ki so po zmagi v Asturiji šli na dopust, med 12. in 15. novembrom vrnejo nazaj k svojim vojniškim enotam. Iz tega sklepajo, da bo general Franco v kratkem začel s svojo ofenzivo na aragonski (katalonski) fronti.

S francosko-španske meje prihajajo poročila, da je general Franco ves bojni material asturske fronte spravil sedaj v Aragonojo. Za novo ofenzivo ima na razpolago vsaj 1000 topov, med njimi 300 topov, ki jih je v Asturiji zaplenil republikanec ob priliki razsula njihove obrambe. Na razpolago mu je tudi 200 bojnih letal, medtem ko dosega moč njegovih čet 250.000 mož.

Njemu stoji na republikanski strani nasproti general Pozas, ki ima pod svojim poveljstvom tudi številne mednarodne brigade. V pogledu letalstva je Pozas skoraj tako močan, kakor Franco, ker ima na razpolago 150 bojnih letal, v pogledu topništva pa je reven, ker številu njegovih topov ne dosega 100. Franco uporablja letala nemškega izdelka, med tem ko ima Pozas letala francoskega, ameriškega in sovjetskega izvora.

Nacionalni krogi v Parizu zatrjujejo, da se italijanske prostovoljne čete hitro umikajo iz Španije. Verjetno se jim pa zdi, da bodo pri tehničnih enotah prostovoljci še ostali, odnosno, da bodo odhajajoče nadomestili nemški tehnični častniki in podčastniki.

»United Press« je še zvedela, da je izvoz železne rude iz pokrajine okrog Bilbaa silno narasel, odkar je gospodar te pokrajine general Franco. Tako so v septembru izvozili za 90.000 ton železne rude, medtem ko so jo v lanskem letu v istem mesecu izvozili komaj 5000 ton. Pridelovanje evropskega železa se je za mesec september od lanskega leta na letošnje dvignilo od 4000 ton mesečno na 10.000 ton.

diplomatskega kabineta v Salamanci Sangronis, noto pa je sprejel angleški veleposlanik v Hendayu.

Nota posebno pravi, da bodo trgovski agenti uživali zaščito svojih šifriranih poročil in njihova korespondenca ne bo smela biti cenzurirana. Zastopnik nacionalistične Španije v Londonu bo v neposrednem stiku z angleškim zunanjim ministrom, prav tako pa bo angleški trgovski zastopnik v neposrednem stiku z nacionalistično vlado v Salamanci. Njegovi pomočniki bodo imeli isti delokrog kot konzularni zastopniki. Lahko bo tudi posredoval v vprašanih pomorske plovbe.

Pariz, 12. novembra. b. Ameriško diplomatsko predstavništvo za Španijo, ki je v San Jean de Luz, je prav tako, kakor angleška vlada, sklenilo imenovati agente pri vladi generala Franca. Imenovala bo bivšega angleškega konzula v Bilbau W. E. Shapmana. Shapman je že odpotoval na svoje mesto.

Lloyd Georges povabljen v Valencijo

London, 12. novembra. b. »Daily Herald« poroča, da se bo Lloyd Georges odzval povabilu valencijske vlade ter odpotoval v republikansko Španijo. Dan njegovega obiska še ni določen.

Companys prišel v Pariz

Pariz, 12. novembra. AA. Havas: Semkaj je prišel predsednik katalonskega generalitada Companys.

Šah

Rotterdam, 12. novembra. b. Snodi sta pričela Aljehin in dr. Euwe igrati 16. partijo za svetovno šahovsko prvenstvo. Bila je zelo zanimiva in po 40 potezah je bila prekinjena. Oba mojstra sta igrala odlično in sta po teh potezah popolnoma enaka. Aljehin ima enega tekača in enega konja, dr. Euwe pa ima dva tekača.

Manilla, 12. novembra. AA. DNB: Včeraj je nad otokom Luason in Filipini vladal silen tajfun. V Manilli sami je 3000 ljudi brez strehe. Njihove hiše so porušene. V pristanišču je izginilo 9 ribiških ladij z 20 možmi posadke. V Luasonu so porušene žice električnega toka ubile 4 osebe.

Desetletnica Kmečko - demokratske koalicije

Te dni praznujejo tiste skupine, ki so se ostale v kmečko-demokratski koaliciji, desetletnico njene ustanovitve. Večeslav Vilder je pomen tega razdobja opisal v uvodniku v svojem glasilu »Nova Riječ«, seveda pod svojimi vidiki. Spomnilo pa se je tega političnega praznika tudi naše dično »Jutro«, ki bi si najbrž rado pomirilo vest, zato je uvodniku dalo naslov »Izvor zla«. Opisuje, da je bila ustanovitev kmečko - demokratske koalicije čisto dobra zadeva, ne pove pa, zakaj so potem JNS-ari od nje odpadli. Tu nas »Jutro« pusti v mraku, zato se moramo poslužiti »Obzorov« ugotovitve, ki pravi, da so od kmečko-demokratske koalicije odpadli posamezniki, ki so svoje osebne ambicije in namene cenili višje kot pa splošne narodne interese. Ker pa se bodo z »Jutrovin« uvodnikom najbrž podrobneje bavili tisti, ki so bolj od blizu čutili to izdajstvo, ga mi za danes izpustimo izpod zob. Le to naj ob tej desetletnici ugotovimo, da je doslej ta družba še vsakega pustila na cedilo, ko ji ni mogel več služiti za ohranitev neomejene oblasti in korist v Sloveniji. Izdala je Pašiča, Radiča in Pribečevića, Marinkoviča, Sršiča in Uzunoviča, izdala bi tudi Živkoviča, samo iznajden še ni način, kako naj se to zgodi, da ne bo tako padlo v oči. S to naravo bivših slovenskih liberalcev, »demokratov«, zdaj dravobanskih JNSarjev, že vse politične skupine v državi računajo in jo tudi temu primerno cenijo. Vedo, da je napredaj za vsako ceno!

Naveličali so se

»Jutro« smatra za glavni del svoje kulturne in narodno-preporoditvene naloge, da ne prestopa stika okrog »klerikalcev«, kje bi našlo kako iver in jo pokazalo svojim krvoločnim pristajšem. Živi nekako v domišljavi zavesti, da je nedotakljivo ali morda celo neranjljivo. Ko smo pa v nekaj krepkih odgovorih razgalili njegovo don-kihoteško početje, mu je pa takoj posla sapa in v včerajnji številki že prosi za premirje. Pravi namreč, naj bi mu polemizirali s »Samoupravom«, da bo »Jutro« imelo mir na svojem JNS-arskem trnju: »Napram nam naj bo (namreč »Slovenec«) prizanesljiv.« Kakor smo uslužni in dobrega srca, mu tu najbrž ne bomo mogli ustreči, ker JNS arstvo je v Sloveniji napravilo preveč škode, da bi pošten človek mogel biti do njega in do njegovih zagovornikov prizanesljiv.

„Jutro“ in centralizem

»Jutro« je sicer protivnik centralistične misli in prakse, ali od svojega početka ponosno izpoveduje svoje unitaristično prepričanje in ni niti v sanjah ne pade v glavo, z vpitjem zabrisati očitovstvo za ves unitarizem... »Mi neomajno verujemo v moč ideje narodnega edinstva.« (»Jutro«, 12. novembra 1937, stran 2, peti stolpec zgoraj.) Ko si JNS nekoliko opomore, bo razpisala nagrade za najboljši odgovor na vprašanje: »Kakšna je razlika med centralizmom in unitarizmom?« - Mi enega takoj ponudimo: »Kadar je JNS na vlad, je za centralizem, v opoziciji je pa za unitarizem.« To je vsa razlika.

Komsomolci

Te dni je eden izmed ljubljanskih kinov dal na svoj program film, ki je še povsod, kjer so ga doslej vrteli, izzval nemire in proteste s strani pošteno javnosti. Film je namreč izrazil židovsko delo in ne spada ne v Slovenijo, pa tudi ne v bižo, kjer ima ta kino svoje prostore. Kakor hitro se je razvedelo, da je ta film dan na program, se je začelo šušljati, da se bo mladina vzdignila proti in da bo kinu že pokazala, kaj se pravi gledati samo na blagajno in njen uspeh. Uprava kina se je odločila za najbolj pameten korak, da je film tik pred uprizoritvijo umaknila in ga nadomestila z drugim.

Kominterni, ki je tudi nekaj izvala, da se katoliška mladina pripravlja na protikorak, pa tega ni vedela. Zbrala je tri skupine svojih komsomolcev, da bi ob prvem vzkliku postavile svoj lonček k ogorenju in skušale ves odpor proti židovskemu šundu speljati na svoje vode. Te skupine čakajo ves čas predstave okrog kina, kdaj bodo prihrule razburjene množice, da bi se pomešale med nje, toda nič — predstava mirno poteka. Kako smešno je bilo, ko so se te tri skupine po končani predstavi priplazile iz svojih skrivališč k mirno odhajajočemu občinstvu in zmehedno izpraševale: »Ali ne bo nič? Ali jih ni?« Tudi ob tej priliki se je pokazalo, da si kominterni sama ne upa pokazati se na ulici, ampak vedno išče nekoga, za katerega bi se skrila. Zato je bila v tem primeru taka zadrega, ker pričakovane hrbe ni bilo.

Ene vrste ptiči

Na Slov. Javorniku pri Jesenicah je nekaj ljudi prestopilo iz katoliške v pravoslavno cerkev. Kaj tak korak pomeni v našem verskem, kulturnem in političnem ozru, na tem mestu ne bomo razlagali. Jeseniški tednik »Na meja« je temu pojavu posvetil članek pod naslovom »Odpadniki«. Proti temu članku je najprej nastopila socialistična »Delavska politika«, ki je sicer polna hvale za Sovjetsko Rusijo in še nikdar ni izpregovorila lepe besede o preganjanih pravoslavnih vernikih pod boljševiki. Njenemu mnenju se je pridružil popoldanski glasilo JNS »Slovenski narod«, ki sicer socialistov ne more videti, v takih vprašanjih pa je seveda istega mnenja. Tako sta se znašla dva prijatelja, ki so zaradi lepšega tudi kdaj spreta.

Srbski narod

Ob 150 letnici rojstva Vuka Karadžića so bile v Beogradu velike slovesnosti, o katerih smo že poročali. Po cerkvenih slovesnostih v cerkvi Aleksandra Nevskega so temu zaslužnemu srbskemu književniku v prisotnosti najodličnejših predstavnikov odkrili spomenik, na katerem so vklesane besede: »Vuku — srbski narod«. Ob odkritju je govoril tudi Pavle Popović kot predstavnik Srbske književne zadruge, ki je razlagal, zakaj je srbski narod Vuku Karadžiću postavil spomenik: ker je Srbom dal književni jezik in pravopis, ker je zbral in izdal srbske narodne pesmi in ker je srbski književnosti dal narodno obeležje.

Smrt senatorja Samuroviča

V Prnjavoru v Mačvi je umrl senator Janko Samurovič. Za senatorja je bil imenovan z ukazom 9. februarja 1932.

Osebnosti

Belgrad, 12. novembra. AA. Z odlokom finančnega ministra sta premeščena za davkarja v 8. skupini na davkarji v Mokronogu Stefan Vulje, doslej v Ljubljani, in za pomožnega davkarja v 9. skupini na davkarji v Mokronogu Alojzij Trontelj, doslej v Krškem.

Mariborsko bogoslovno učilišče

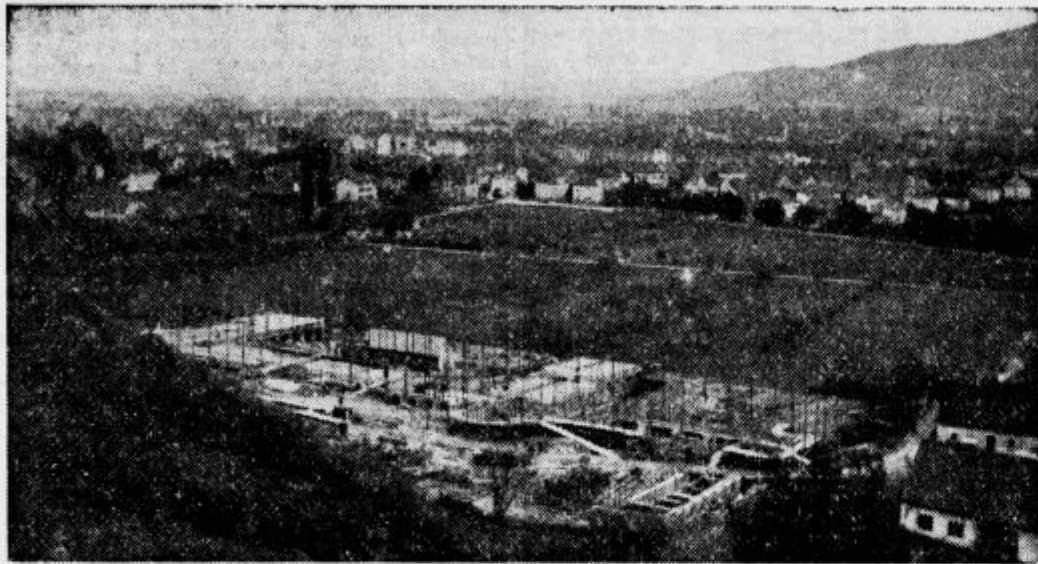
Davna želja lavantinskega škofijskega ordinariata in tudi Mariborčanov se je v letošnjem poletju začela uresničevati. Na prijaznem pobočju Kalvarije se je v smeri proti Kamnici, tam, kjer pobočje prehaja v ravnino, začelo živahno gradbeno delovanje. V avgustu so namreč začeli izkopavati temelje na velikem stavbišču, kjer naj bi stalo novo bogoslovno učilišče. V zadnjih poletnih mesecih so dela lepo napredovala in ni več daleč čas, ko bo že treba blagosloviti kamen novega bogoslovja.

Ker je bogoslovno semenišče ne le cerkven, ampak tudi državni zavod — saj država plačuje bogoslovne profesorje, sodeluje pri njih imenovanju, ustanavlja nove profesorske stolice ter skrbi za vzdrževanje zgradbe — je tehnični oddelek banske uprave na prošnjo ordinariata že lansko leto izdelal načrte za novo bogoslovno učilišče. Načrte je izdelal banovinski arhitekt in projektant inž. Božidar Čulk po gradbenem programu, ki ga je sestavil stolni kanonik dr. Franc Čukala. Ta je kot dolgoletni ravnatelj mariborskega bogoslovja in kot najboljši poznavalec potreb takega zavoda, potem ko je proučil tudi vse dobre in slabe strani notranje ureditve različnih zavodov v inozemstvu, dal potrebna navodila, po katerih je bilo treba napraviti načrte. Po tem so bili izdelani načrti, ki so določali, da se bo novo, okrog 120 m dolgo glavno poslopje učilišča naslanjalo na pobočje Kalvarije. Načrti so določali, da bo stala zgradba na 5 m višji stopnji od ostalih parcel, tako da bo videti, kakor da stoji na posebni terasi. Glavni trakt zavoda gre vzporedno slemenom griča, ki se vzpenja za poslopje, je dolg okrog 120 m in trinadstropen. Na ta način je poudarjeno prilaganje stavbe ob vznožje Kalvarije, kar predstavlja lepo estetsko in urbanistično dovršeno zgradbo. Na glavni trakt se naslanjata še dva stranska trakta, ki greda v smeri od severa proti jugu. Glede na to bo vsa zgradba kar najbolj odprta proti jugu in soncu,

ljalo vsako gradivo, uporabljeno pri zgradbi, v preiskavo. Tudi te preiskave je opravil zavod za preiskavo materiala pod vodstvom univ. prof. dr. A. Krala.

Doslej je podjetje zgradilo vse temelje in kletne zidove, prav tako pa je tudi že deloma betonirana kletna stropna plošča. Za letošnji bodo po tem, ko bo betonska stropna plošča za vso zgradbo zabetonirana, s delom prekinili, ter bodo spomladi začeli graditi opečno zidovje. Radi velikosti stavbe so do sedaj opravljena dela že veličanska. Tako so odkopali za temelje in kletne prostore kakor tudi za izravnavanje zemljišča okrog 10.000 kub. metrov zemlje in kamenja. Kako veličansko so te množine, moremo razumeti, če pomislimo, da da to 1800 vagonov prsti in kamenja. Temelji, za katere so mešali betonsko mešanico trije mešalni stroji, so porabili 1800 kub. metrov betonske mešanice, kar da 230 vagonov. Za kletno zidovje pa so porabili 2200 kub. metrov betonske mešanice, dočim bodo v vseh nadstropjih in traktih porabili 500 kub. metrov betona. Istočasno z graditvijo temeljev in kletnih prostorov so izpeljali potrebno kanalizacijo dvorišča, bodočih stranskih poslopjih, kakor tudi zavoda samega. Za to kanalizacijo so položili skupno okrog 1½ km cevi v zemljo. Železja za armirani beton bodo porabili do 10 vagonov, opek pa bo šlo za vso zgradbo 1 milijon 500 tisoč. Za stropnike bodo porabili 400 kub. metrov rezanega lesa, za ogromno leseno ostrežje pa 160 kub. metrov obdelanega lesa. Peska in gramoza bo šlo za vso zgradbo 6.500 kub. m, stavbnega lesa pa so doslej porabili na stavbi že 300 kub. m.

Gradbeni stroški bodo znašali za vsa dela okrog 10.000.000 din. Ker tako velike vsote ni mogoče nabrati v kratkem času, bo zavod grajen tako, da ga bo mogoče dograditi v večletnih presledkih. Zavod sam bo sicer v celoti postavljen že prihodnje leto, vendar bodo izdelani le najnujnejši in neobhodno

Pogled na veliko stavbišče mariborskega bogoslovnega učilišča s Kalvarijo. V ozadju Maribor.

dočim bo severno stran zavoda varovalo pobočje Kalvarije. Najznačilnejše za ves zavod je pač dejstvo, da nima niti ene sobe, ki bi bila obrnjena samo na sever, čeprav jih je vseh skupaj okrog 120. Letos spomladi sta bili glede na ta načrt razpisani dve licitaciji za zgradbo bogoslovnega učilišča. Knezoškofijski ordinariat lavantinske škofije je oddal na to težaška, zidarska, betonska, železobetonska, kanalizacijska in tesarska dela mariborskemu podjetju Ubald Nassimbeni, ki je stavilo še najugodnejše pogoje. Podjetje je v avgustu začelo z odkopom zemlje na stavbenem svetu in je takoj v začetku zaposlilo 70 delavcev, pri čemer so bili upoštevani zlasti brezposelni domačini. Število zaposlenega delavstva je seveda hitro rastle, že v nekaj tednih je delalo na stavbišču okrog 200 težakov in zidarjev. Pri gradbi temeljev so se pokazale težkoče, ker je bilo treba ugotovljati nosilnost zemljišča. V ta namen so bili posamezni temelji prav posebej izračunani potem, ko so preizkusili nosilnost zemljišča s posebnimi pripravami, ki jih je dal na razpolago zavod za preiskavo materiala na tehnični fakulteti v Ljubljani. S temi pripravami so za posamezna mesta točno določili nosilnost zemljišča in šele potem izračunali potrebne mere temeljev. Med graditvijo temeljev pa je gradbeno podjetje samo redno pošil-

potrebni prostori. Tako bodo prišle na prsto najprej učilnice in stanovanjske sobe semeniščnikov, dočim bodo hišna kapela, avla, telovadnica ter posebne predavalnice še počakale. Vsi ti prostori namreč radi posebnega namena, ki mu služijo, zahtevajo posebno velike stroške in bodo prišli na vrsto takrat ko bodo za to sredstva na razpolago.

Vsa gradbena dela izvršuje podjetje vestno in solidno. Graditev samo pa nadzoruje tehnični oddelek banske uprave in sicer projektant zgradbe sam inž. Božidar Čulk.

Vsa lavantinska škofija, ki je na poziv g. knezoškofa dr. J. Tomažiča velikodušno prispevala za zgradbo novega semenišča, katerega si je mariborski vladika postavil za prvo in svojo najvažnejšo nalogo, z velikim zanimanjem zasleduje, kako lepo napredujejo gradbena dela. Težak kamen se je prav gotovo odvalil od srca sedaj, ko gre delo lepo izpod rok, tudi stolnemu dekanu dr. Fr. Čukali, ki vodi kot bivši ravnatelj bogoslovnega učilišča v Mariboru vse težavne in skrbipolne administrativne posle, ki so združeni z zgradbo bogoslovnega učilišča. Za letošnji glavni dela opravljena, drugo leto pa bo stavba zrastle do strehe in upajmo, da bo mogla čimprej služiti svojemu vzvišenemu namenu.

Lovro Petovar in tovariši obsojeni

Apelacijsko sodišče je razveljavilo sodbo prve instance

Maribor, 11. novembra.

V dneh 20. do 22. januarja 1936. je izvršil u. dni revizor banske uprave revizijo uradnega poslovanja in gospodarstva v občini Ivanjki. Revizija je odkrila potvorbe v občinskem blagajniškem dnevniku, katero je glasom lastnega priznanja in protokolarnih izjav prič povzročil član občinske uprave, bivši narodni poslanec in prvak JNS Lovro Petovar in pri kateri so sodelovali predsednik občine Bogša Alojz, član občinske uprave Janežič Ivan in občinski delovodja Hrčič Avgust.

Zaradi tega je državno pravdnštvo vložilo proti bivšemu županu Alojzu Bogši, posestniku iz Mihalovcev, ter občinskima svetnikoma Ivanu Janežiču, posestniku iz Libanje in Lovru Petovariju, posestniku iz Ivanjkovcev, obtožbo zaradi prestopka zoper službene dolžnosti. Vsi trije obtoženci so potvrdili blagajniški dnevnik v petih primerih. Nekateri člani občinske uprave so namreč vršili za občino razne dobave, kar po zakonu ni dovoljeno. V blagajniškem dnevniku pa so bile navedene namesto njih kot dobavitelji in prejemniki denarja druge osebe. Popravila v blagajniškem dnevniku je izvršil deloma Lovro Petovar sam, deloma pa je to na njegovo naročilo moral izvršiti občinski delovodja. Te popravke in pobotnice pa sta nato župan Bogša in občinski blagajnik Janežič potrdila. Dne 11. aprila t. l. je bila pred okrožnim sodiščem v Mariboru razprava, pri kateri so bili vsi trije obtoženci oproščeni. Ob tej priliki sta se »Mariborski Večernik« in »Jutro« na široko razpisala ter vzela tudi ta primer kot dokaz, kakšna krivica se je zgodila številnim JNS občinskim odborom, ki so bili zaradi aličnih primerov razpuščeni.

Proti omenjeni oprostiti razsodbi pa se je državni pravdnik Sever pritožil. Pred apelacijskim kot prizivnim sodiščem je bila sedaj ponovna razprava. Sodišče je sodo prve instance razveljavilo ter je vse tri obtožence obsodilo:

Lovro Petovar je obsojen na 600 din denarne kazni, ki se v primeru neizterljivosti izpremeni v 10 dni zapora, in na 400 din povprečnine.

Alojz Bogša je obsojen na 500 din denarne kazni ali 9 dni zapora ter 250 din povprečnine.

Ivan Janežič je obsojen na 400 din denarne kazni ali 7 dni zapora in na 250 din povprečnine.

Razen tega morajo nositi vsi skupaj vse stroške kazenskega postopanja prve in druge stopnje.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef grenčice«.

† Josip Andres

V petek je nenadna smrt ugrabila prijateljem in znanec ljubega prijatelja g. Josipa Andresa, uradnika Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani. V petek popoldne bi pred delavskim sodiščem v Ljubljani morala biti razprava, pri kateri naj bi g. Andres kot referent zastopal Okrožni urad. Ker ga pa dopoldne ni bilo v pisarno, je okoli poldneva šel na njegov dom sluga. Postrežnica je povedala, da gospod še spi. Sluga je vseeno stopil v njegovo sobo ter ga našel na postelji že mrtvega in mrzlega. Ponoči v spanju ga je zadela kap.

Pokojni g. Andres je bil star 58 let ter je bil doma iz Novega mesta iz spoštovane družine. Gimnazijo je obiskoval v Novem mestu, kjer je bil vseh 8 šol odličnjak. Po gimnaziji je šel študirat pravo. Med svetovno vojno je kot rezervni častnik služil v avstrijski armadi ter postal stotnik. Bil je nenavadno nadarjen mož, vedrega duha in silno prijetnega občevanja. Zato je bil povsod dobrodošel, zlasti pa v lovski družbi, saj je bil vedno navdušen lovec in ljubitelj narave. Dasi pa je bil iskan družabnik, je bil izredno trezen in reden. Po prevratu je stopil v službo bolniškega delavskega zavarovanja, kjer je vestno vodil referat za delavsko sodišče.

Družine si ni ustanovil, pač pa zapuščala dve ostri, kateri je njegova smrt hudo zadela, zlasti, ker je bil rajni vedno zdrav in ni nihče kaj takega pričakoval. Naj počiva v miru! Zahajajočim sorodnikom naše globoko sožalje!

General V. Tomič umrl

Belgrad, 12. nov. AA. Snoči ob 11 je podlegel ranam, ki si jih je zadal ob priliki poskušene samomora, armijski general Vojislav Tomič, poveljnik mesta Belgrada.

General Tomič se je ustretil v prsa tako nevarno, da je bilo prav čudno, ker ni hudi rani takoj podlegel. V agoniji je bil general Tomič dva polna dneva. Rana, ki si jo je prizadel z revolverjskim strelom tik pod levo prsno bradavico, je počasi krvavela, dokler se ni udrila kri v veliki množini iz ranjenih pljučnih predelov. Srce ni bilo ranjeno, toda notranje poškodbe so bile tako hude, da ni bilo nobenega upanja za okrevanje. Pred trenutkom poskušene samomora je general Tomič, kakor je sedaj ugotovljeno, še večerjal in prečital časopise. Njegova gospa ga je še vprašala, zakaj je še tako pozno buden, nakar ga je pustila. Naenkrat je gospa ališala strel. V stanovanju generala Tomiča je nastala prava panika in razburjenje. Ko so prihiteli k njemu, je bil general Tomič le delno pri zavesti in je mogel le vzkliti: »Pošljite po kirurga!« Kmalu nato so prihiteli poklicani zdravniki, prav tako vojaška sodnijsko-zdravniška komisija. Komisija je ugotovila brezupno stanje generala Tomiča. Stanje generala se je neprestano slabšalo, čeprav so ga zdravniki skušali z injekcijami ohraniti pri življenju. Vročina mu je naraščala. Poleg

NEMOČOČE!

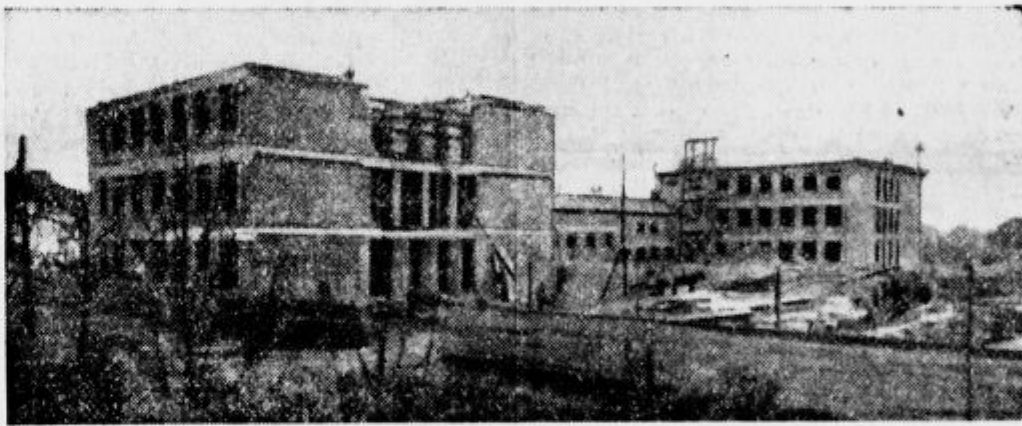

toda z **Bronhi** BONBON
preprečiti KAŠELJ
MOČOČE JE!

mnogih sorodnikov so obiskali generala Tomiča na njegovi bolniški postelji tudi vojni minister general Ljubomir Marič, dalje general Milan Milanović, general Milorad Petrovič, general Angelič in mnogi drugi. Minister gen. Marič se je dalj časa zadržal pri postelji generala Tomiča. Dežurni vojaški zdravnik dr. Ivanković je poročal vojnemu ministru o zdravstvenem stanju generala Tomiča. Vojška zdravniška komisija je tudi izdala dva komunikacija, v katerih je izjavila, da ni nobenega upanja za okrevanje generala Tomiča. Zdravniška komisija je tudi ugotovila, da je bil general Tomič bolan že nekaj mesecev ter je sam zahteval zaradi tega dopust. Zaradi tega zadnje dni ni več opravljal funkcij poveljnika mesta Belgrada. General Tomič se je, kakor zatrjujejo dobro poučeni krogi, samo zaradi tega ustrelil.

Pokojni general Vojislav Tomič se je rodil 24. oktobra 1876 v Kragujevcu. V svojem rojstnem mestu je dovršil 6 razredov gimnazije, nato pa je leta 1895 stopil v vojno akademijo. Za pehotnega podporočnika je bil imenovan leta 1898, za kapitana 1908, za polkovnika 1915 in za divizijskega generala leta 1923. Med balkanskimi vojnami je bil poveljnik kombiniranega šumadijsko-albanskega oddelka in zastopnik načelnika štaba tega oddelka. Med svetovno vojno je bil poveljnik bataljona in polka ter se je pogumno bojeval proti sovražnikom Srbije. Leta 1920 je postal poveljnik orožniške brigade, leta 1923 pa poveljnik vsega orožništva v državi. Pred štirimi leti je prevzel poveljstvo nad garnizijo mesta Belgrad ter je hkrati napredoval za armadnega generala. General Tomič je veljal kot eden najbolj sposobnih naših vojaških strokovnjakov in strategov. Bil je vojak z dušo in telesom.

Kranj napreduje

Gradnja nove ljudske šole v Kranju

Kranj, 12. novembra 1937. V letošnjem letu se bo zunanje lice Kranja v marsičem spopolnilo in izboljšalo. Upošteva je zasebno gradbeno delavnost moramo zlasti omeniti novi lep hotel, ki ga v bližini Glavnega trga gradi g. Fock. Dočim se zasebna gradbena delavnost skoraj vsako leto lepo izkaže v Kranju, je v letošnjem letu lepo napredovala tudi graditev javnih zgradb.

Občina gradi veliko novo ljudsko šolo, za katero je po idejnem osnutku projektanta banke uprave inž. arh. Navinska napravila podrobne načrte tehnična pisarna inž. arh. Ogrina iz Ljubljane. Gradbena dela je za 2.500.000 din prevzelo gradbeno podjetje Tomažič Emil iz Ljubljane in 15. julija so začeli z izkopom. Ker je bil izkop, nad 1000 m³, izredno težak in so morali razstreljevati velike gmote konglomerata, so šele v začetku septembra začeli betonirati temelje in konstrukcijo železobetonskega ogrodja obeh stranskih traktov. Sedaj je vsa šola v glavnem dograjena in dokončavajo na levem stranskem traktu strop in venec. Doslej so porabili nad 80.000 kg železa za armiranje betona, katerega so porabili 1200 m³. Cementa je šlo 30 vagonov, opeke pa 600.000 kosov. Ves čas gradbenih del je delalo od 110 do 130 težakov in zidarjev, ki so bili vsi domačini. Ko

je sedaj stavba pred likofom, je zazidanih 1700 m² ploskve, dosežanih dela pa so veljala okrog 1 milijon 700.000 dinarjev. Streha bo skoraj ravna in jo bodo pokrili v najkrajšem času z rdečim salomnitom. Med tem ko bodo oba stranska in vmesni trakt pod streho brez škode prezimovali, bodo nadaljevali z instalacijami, pozidavanjem notranjih sten in vzdavanjem vrat. Velika stavba napreduje že sedaj nad vse lep vtis in bo prav gotovo v kras Kranju.

Druga javna zgradba, ki bo pa v bodočnosti omogočila razvoj mesta Kranja v doledje ne v poštev prihajajoči smeri, pa je leseni most čez Kokro v Kranju. S svojo veličansko razpetino 85 m in veliko višino nad globoko dolino Kokre bo ta most odprl Hufe kot najugodnejše stavbišče za mesto Kranj. Središče mesta bo tako po tem mostu zvezano s Hujami, kjer bo v bodočih letih rasel novi Kranj. Podjetnik Kavka iz Ljubljane, ki gradi ta most, je pohtel z delom in sedaj že vsakdo vidi, kako ogromni so leseni loki, ki bodo nosili 4 m široki most, ki bo mogel prenesti tudi do 3000 kg težke vozove. Most bo v glavnem dokončan še to zimo in bomo pridobili z njim v Kranju tudi zanimivosti, ki bo prav tako vredna ogleda kakor veličanska preložitve ceste na Gaštevskem klancu.

Močni leseni nosilci (desno in levo) novega mosta čez Kokro

Drobne novice

Akademija slepe mladine

bo drevi ob 8 in jutri, v nedeljo, ob 5 popoldne v franciskanski dvorani. Spored je naslednji: 1. Kosi: Slomskova koračnica (Petje); 2. Dr. A. Debeljak-Hasenauer po Lamennaisu: Ljudstvo in dom (Zborna recitacija); 3. Tone Curič, gojenec zavoda za slepo deco: Godovna budnica (Petje); 4. St. Premrl: Rože za Marijo (Simbolična slika); 5. Haydn: Finale. — Jakl: Valček (Godalni kvartet); 6. Nastop najmlajših: a) Tomc: Jutro. — Tomc: Maj. — Jobet: Gice, lonce (Petje); b) Schubert: Otroška koračnica (Klavir); c) Bratca Jožek in Drašek zapojeta prleško; 7. Schubert: Vojaška koračnica (Klavir, gojenki Merzel in Zupančič); 8. Vesela trojica; 9. Bom že se, Igrica v treh dejanjih. (Napisala jo je po istoimenski povesti pisatelja Julija Slapskega gojenka Tilka Juvančič.)

Blagoslovitev banovinskega deškega vzgojevališča na Selu

V nedeljo, dne 14. novembra, bo na Selu v Ljubljani blagoslovil prevzvišeni gospod škof dr. Gregorij Rozman lepo prenovljeni banovinski Deški vzgojni zavod.

Spored nedeljske slovesnosti je naslednji: Ob pol 10 dopoldne blagoslovil Prevzvišeni kapelo in kip Jezusa Mladeniča, kateremu je zavod posvečen, nato opravi v kapeli ev. mašo in cerkveni govor. Po cerkvenem opravilu blagoslovi zavodove prostore.

Ob tričetrt na 11 je elavnostna prireditev v novi dvorani, ki je zelo okusno prirejena. Kratki prizori a petjem o življenju v zavodu nam bodo dali prijetno sliko o delu v vzgojalšču. Slavnostni govor ima g. ban dr. M. Natlačen.

Popoldne ob 15 bo v kapeli zahvalna služba božja.

Ob 16 se uprizori živahna igra »Mladi Križarji«.

Med odmor petje, prizoriški in godba. Ker zadostuje zavodova kapela komaj za domače, se drugi ne bodo mogli v njej udeležiti dopoldanskega cerkvenega opravila, zahvalne službe božje ob 15 popoldne pa le maloštevilni.

Koledar

Sobota, 13. novembra: Stanislav Kostka, spoznavalec; Didak.

Nedelja, 14. novembra: Jozafat, škof; Veneranda, devica.

Novi grobovi

† V Orehovi vasi pri Mariboru je mirno v Gospodu zaspala Ivanka Horvat, posestnica, stara šele 40 let. Zapušča štiri nedolžne otroke. Naj v miru počiva! Zalujočim naše sožalje!

Osebnosti

— Nevarno je obol el bivši provincial oo. frančiškana g. p. dr. Regalat Čebulj. Vsem eobratom duhovnikom ga priporočamo v pobožen »Memento«.

— Odvetniški izpit je opravil pred izpitno komisijo apelacijskega sodišča v Ljubljani gosp. Niko Lenček ter namerava odpreti odvetniško pisarno v Škofji Loki, kjer bo prevzel pisarno odvetnika dr. Jarca.

SLOVENC!

Prispevajte v nedeljo, 14. novembra, za spomenik (grob) neznanega slovenskega vojaka na Brezjah in za pomoči potrebne vojake iz svetovne vojne, njih svoje, vdove in sirote.

— Odkrite stare freske. Iz Pruske gore nam poročajo: Ko so zidarji v našem svetišču Matere božje odbijali stari omet, so našli na južni strani cerkve pri koru na lepe, še dobro ohranjene freske. Po slikah sodeč so freske zelo stare, menda iste starosti kakor cerkev. O najdbi je bil obveščen spomeniški urad v Ljubljani.

— Državnim upokojencem - članom podpisane društva v vednost! Gospod minister za promet je z odlokom M. S. br. 24.386 dovolil polovično vozno članom podpisane društva, ki se bodo udeležili izrednega občnega zbora v Ljubljani v nedeljo, dne 14. t. m. dopoldne ob pol devetih v dvorani hotela Metropol - Miklič. Kupljene vozovnice velja za brezplačen povratek s potrdilom zborovnega predsedstva na železniški legitimaciji — obrazec K-13, ki se kupuje na obojni železniški postaji. Ta vozna ugodnost velja od 11. do vključno 17. novembra.

Ali smejo leta težiti?

Sivi lasje Vas še ne napravijo starih. Če pomaga telesu prijatelj Biomalz, da pravilno deluje, imate dober tek in je vse v redu, morejo biti tudi pozna leta prav lepa. — V tisoč priznanjih se zahvaljujejo za moč in mladosten videz po Biomalzu.

BIOMALZ

— Po 20 letih iz Rusije. Včeraj popoldne je prišel iz Rusije čez Poljsko in Avstrijo Ivan Kovačević z ženo in štirimi otroki. Kovačević je doma iz Dubice na Hrvaškem. Služil je med vojno pri 96. pešp. ter je bil 1916 ujet na ruski fronti. Po revoluciji je ostal v Rusiji v mestu Aleksandrovsku, kjer se je oženil in doživel sovjetsko strahovladno. Po dolgoletnih prošnjah in molodovanju je dobil dovoljenje za povrnitev v Jugoslavijo.

— Huda nesreča na Raketu. V četrtek zvečer je reševalni avto z ljubljanskega glavnega kolodvora prepeljal v ljubljansko bolnišnico 30-letnega železniškega progovnega delavca Ivana Urbasa, doma iz Ivanjeve sela in uslužbenega na postaji na Raketu. Urbas je okoli 10 ponoči čistil progo enega, pri tem pa ni opazil vlaka, ki ga je na postaji podrl. Urbas je pri padcu dobil hude rane na glavi in po vsem telesu.

— Sotfški izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil, bodo za okraje Kranj, Radovljica in Škofja Loka, pri okrajnem načelnstvu

v Kranju v prvi polovici meseca decembra 1937. Interesenti pri svoje pravilno opremljene prošnje vložijo pri okrajnem načelnstvu v Kranju najkasneje do 6. decembra 1937.

— Za občinske volitve, ki bodo decembra meseca v nekaterih občinah, priporoča Jugoslovanska knjigarna potrebne tiskovine za volitve in sicer: Kandidatna lista, komad 2 din. Izjava za občinske odbornike (namestnike), komad po 25 para. Dalje priporočamo vsem zainteresiranim knjižico »Za občinske volitve«, ki obsega a) Zakon o volivnih imenikih, b) Zakon o občinah ter c) Uredba o sestavi kandidatnih list. Cena knjižice je 5 din.

— Za Miklavža bodo svoje obiskovalce najbolj razveselila tista društva, ki jim bodo priredila dr. Gržinčičevo opereto »Miklavž prihaja«, ki je pravkar izšla. Ta opereta spada gotovo med najbolj idealne rešitve Miklavževega večera. Naroča se v Salezijanskem zavodu na Rakovniku v Ljubljani.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« gnenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 80474/35.

— Na robijo obsojena škofjeloška vlomilca. Mali kazenski senat v Ljubljani je včeraj nadaljeval obravnavo proti samskemu delavcu Jožetu Petriču, doma iz Logatec, stanujočemu v Ljubljani, in samskemu čevljarstvu pomočniku Jožetu Malnarju, doma s Hudega konca pri Sodražici, ki sta bila obtožena zločinstva vlomne tatvine. V delavnico čevljarstva mojstra Jožka Franka sta dne 26. septembra letos okoli 2 ponoči vlomila in mu jo popolnoma izropala. V culah sta mu odnesla razno blago v vrednosti 4.772 din. Gospodar Franko ju je pravočasno zasledil in organiziral proti njima pravi lov. Pomagali so mu občinski stražniki in orožniki. Oba vlomilca so kmalu prišli. Tatvino sta sprva tajila. Pred kazenskim senatom je Jože Petrič priznal vlom, drugi pa je odločno tajil svojo udeležbo. Bila sta obsojena zaradi zločinstva vlomne tatvine Jože Petrič na eno leto in šest mesecev robije, Jože Malnar pa na dve leti robije, ker je vlom tajil, a so ga priče močno obremenile.

— Rejec malih živali, št. 11 je izšla in prinaša zelo pestro vsebino. List je glasilo Zveze društev rejcev malih živali v Ljubljani, Karunova ul. 10. Letna naročnina je samo 30 din.

— Vid vaših oči si obvarujete le z optično čistimi brúsenimi stekli, katere si nabavite pri strokovnjaku Fr. P. Zajcu, izprašanem optiku, Stari trg 9. Ljubljana.

Za Miklavža!

Brezobvezni ogled krasnih budilk zlatnine in vseh vrst ur. **Prepričajte se!** Solidno blago ter nizke cene! pri **O. KIFFMANN, MESTNI TRG 8**

Liubljana

dne 13. novembra 1937.

Gledališče

Drama: Sobota, 13. novembra: »Simkovic. Premiera. Premier abonma. — Nedelja, 14. novembra: Ob 15 »Vozel«. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. Ob 20 »Beraška operca«. Izven. Znižane cene od 22 din navzdol. — Ponedeljek, 15. novembra: Zaprt.

Opera: Sobota, 13. novembra: »Linda di Chamounix«. Red A. Gostuje g. Zupčevica. — Nedelja, 14. novembra: Ob 15 »Navihanka«. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. Ob 20 »Traviata«. Izven. Gostovanje g. Zlate Gjurgjenac. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 15. novembra: Zaprt.

Prireditve in zabave

V franciskanski dvorani bo drevi pod pokroviteljstvom gospe banice dr. Natlačenove prvi nastop slovenske slepe mladine v Ljubljani. Apeli-ramo na občinstvo, da pokaže svojo naklonjenost napram slepi mladini s tem, da do zadnjega kotička napolni franciskansko dvorano.

Franciskanska prosveta v Ljubljani ponovi na Martinovo nedeljo, 14. t. m. ob 8 zvečer v franciskanski dvorani Ogrinčovo veseligo v 3 dejanjih: »V Ljubljano jo dajmo!« Med odmor šaljivi nastopi in prosta zabava. Na koncu predstave prejme lastnik izrebrane vstopnice **Martinovo gos.** — Vstopnice od 6 din navzdol v predprodaji v pisarni »Pax et bonum«.

Foersterjev koncert Glasbene Matice Ljubljanske. V ponedeljek, dne 15. t. m. bo ob 20 v veliki Filharmonični dvorani koncert Glasbene Matice ljubljanske v počastitev 100-letnice rojstva skladatelja Antona Foersterja. Dolžnost vsakega naroda je, da slavi svoje pomembne in zaslužne kulturne delavce. Zato je tudi dolžnost našega občinstva, da se v največjem številu odzove in poseti ponedeljkov koncert ter tako počasti spomin moža, ki si je pridobil za razvoj slovenske glasbe največjih zaslug. Predprodaja vstopnic v knjižarni Glasbene Matice.

Sestanki

Dramska družina Franciskanske prosvete v Ljubljani ima danes, v soboto 13. t. m. ob 7 zvečer v Skrabčevi sobi (vhod skozi pasajo) sestanek vsega članstva. Razdelitev vlog za božično igro, Miklavžev in Silvestrov večer. Ker se prične redna dramska in maskerska šola pod vodstvom režiserja Nar. gledališča g. Milana Skrbinskega, se na tem večeru lahko prijavijo še novi gospodje in gospe, ki imajo veselje do igranja na odru.

Pevski zbor Glasbene Matice opozarja vse svoje člane, da je orkestralna vaja za ponedeljkov koncert v nedeljo ob pol 10 v veliki Filharmonični dvorani in ne kakor je bilo prvotno javljeno ob 10 dopoldne. Prosimo vsi in točno!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: Dr. Kmet, Tyrševa cesta št. 41; mr. Trnkoczy ded., Mestni trg št. 4; mr. Ustar, Šelenburgova ulica št. 7.

Poizvedovanja

Zamenjan dežnik. Stranka, ki je dne 11. t. m. popoldne okrog 4 v prodajalni Bat'e v Šelenburgovi ulici pomotoma zamenjala damski dežnik, je naprosena, da ga prinese proti primerni nagradi v upravo Slovensca.

Uspela akcija Ljubljane za poplavljenec

Banska uprava je po letošnjih vremenskih nesrečah a posebno okrožnico pozvala občine in druge ustanove, naj prispekujejo na pomoč okrajem, ki so bili po letošnjih vremenskih umah hudo prizadeti. Temu pozivu se je odzvala tudi ljubljanska mestna občina in je ustanovila poseben pomočni odbor iz vrst meščanstva, društev in organizacij ter mestnega sveta in mestnega socialnega urada. Iz tega širšega odbora je bil ustanovljen ožji odbor, katerega naloga je bila podrobno izvesti akcijo za zbiranje prispevkov.

Sklenjeno je bilo, naj se sestavi seznam privatnikov, organizacij in pridobitnih krogov, ki bi mogli kaj prispevati, dalje, da se zainteresira novinarstvo ter da se izvede podporni akcija po cerkvah in šolah. Na podlagi teh sklepov se je pričela obširna akcija, ki so se je udeležili tudi nekateri mestni svetniki in mestni uradniki. Odbor je poslal raznim ljubljanskim pridobitnim krogom in organizacijam pisma s pojasnilom namena te akcije in s prošnjo za prispevek. Organizacije so prejele okrožnice, zasebniki pa so bili obveščeni, da jih bo obiskal pooblaščenec odbora. Vsem, ki so zbirali prispevke, so bila izdana posebna pooblastila.

Skoraj vsi, ki so bili naprošeni za pomoč v prispevkih, so se z razumevanjem odzvali. Akcija sicer še ni zaključena, pa je pokazala že lepe uspehe. Nekateri trdijo, da se prispevale tudi v blagu; tako so n. pr. darovali: kavo, perilo, obleko, nogavice itd. Ko bo akcija zaključena, bo mestna občina poslala zbrani denar in blago banški upravi, da bo mogla ta nuditi pomoč tistim, ki so jih letošnje vremenske nesreče tako nesrečno prizadele. Ljubljanska meščanstvo, ki ima vedno odprto srce za bedne in nesrečne, je tokrat pokazalo veliko razumevanje, kar mu je gotovo v čast in odliko.

Prijeten Martinov večer

pridem svojim cenjenim gostom danes v restav. hotela Union

Tri zelo okusna darila dobijo najbrežnejši gosti brezplačno in sicer: Pečeno pitano gos obloženo, pečenege pitanske kopuna obložena in še eno darilo

I Maša za turiste in izletnike bo jutri v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob pol sedmih.

I Odkritje Foersterjevega spomenika bo v nedeljo, dne 14. t. m. ob pol 12 z naslednjim sporedom: Orkestralno društvo Glasbene Matice zaigra Foersterjevo narodno koračnico, nato govornik predsednik Glasbene Matice dr. Ravnihar in stolni dekan dr. Francišek Kimovec. Ko bo prevzel predstavnik mestne občine ljubljanske spomenik v varstvo občine, bodo govorili in polagali vence zastopniki kulturnih organizacij. Glasbena Matica, ki postavlja ta spomenik, vabi vsa narodna društva in zastopnike naših kulturnih institucij k odkritju spomenika v Vegovi ulici pred poslopjem Glasbene Matice ljubljanske. Foersterjevo poprsje je delo akademskega kiparja Lojzeta Dolinarja.

I Občni zbor Stalne prosvete bo v nedeljo, 14. novembra zvečer ob 7 v steklenem salonu Česnovarjeve-Lončarjeve gostilne v Kolodvorski ulici. Člani in po njih vpeljeni gostje vljudno vabljeni!

KINO KODELJEVO tel. 31-62

Danes ob 20, jutri ob 15. 17. in 20. ur dva vefilma Alno Berge »Avedski križanec« v najlepši opereti

ROBERTA STOLCA Ženski raj

Svetislav Petrović, Leo Slezak in

Svet tete dalje

Franchot Tone, znan iz filma »Bengali«

I Zadnja pot go. Hedvike Šturmova. Včeraj ob 4 pop. se je začelo izpred mrtvašnice splošne bolnišnice v Ljubljani zadnja pot blage pokojnice gospe Hedvike Šturmova. Velika udeležba občinstva, med temi mnogo odličnih predstavnikov, je dokazala spoštno simpatijo, ki jih je ljubljanska družba do pokojnice gojila. Cerkevne obrede so opravili gg. misijonarji lazaristi, močan pevski zbor »Ljubljane« pa je pod vodstvom g. dr. Dolinarja zapel Mendsohnovo žalostino »Beati mortui«. Nato se je razvil proti pokopališču Sv. Križa velik žalni spreved. Takoj za žalno zastavo in za križem so šli pevci »Ljubljane« ter se s tem oddolžili svojemu častnemu predsedniku g. Šturmju. Pred krsto so nosili pogrebniški lepe vence sorodnikov in prijateljev, med temi dva lepa venca »Ljubljane« in »Vzajemne posojilnice«. Za krsto in za sorodniki so šle najprej žene, med temi zastopnice Krščanskih ženskih organizacij, kakor ga. dr. Natlačenova, dr. Logarjeva, dr. Puntarjeva in dr. Sušnikova, med moškimi pogrebci pa odbor »Ljubljane« z dr. Logarjem na čelu, za Prosvetno zvezo dr. Česnik in ravnatelj Zor, višji državni pravdnik Lavrenčak, za Vzajemno posojilnico Zaplotnik in ravnatelj Remec, za Zvezo bojevnikov Wagner, Košir, Pirc in Lukež, ravnatelj OUZ dr. Bohinjec, industrijalec Rojina, dalje župnik iz Preske g. Oblak (gospa je imela namreč svojo poletno hišico v Medvodah) ter drugi zastopniki. V kapelici je »Ljubljana« zapela »Usliši nas Gospodi!«, nad grobom pa Hribarjevo žalostinko »Človek, glej«. Blagi ženi naj sveti večna luč!

Otroške nogavice, Karničnik, nebotičnik I Vodstva v razstavi Janeza in Jurija Šubica bodo trajno do konca razstave. — Prvo vodstvo je v soboto, 13. novembra; začetek točno ob 3 v Narodni galeriji (vodi msgr. V. Steska). — Nadaljni vodstvi bosta v nedeljo 14. nov. in sicer v Narodni galeriji ob pol 11 (vodi msgr. V. Steska) ter ob četrt na 12 v Jakopičevem paviljonu (vodi g. Ivan Zorman).

I V korist fonda za slepe otroke so darovali: tvrdka Anton Sarabon din 100, tvrdka Franc Dolinar din 50 in g. dekan Fatur din 20. Velikodušnim darovalcem se uprava zavoda za slepo deco najtopleje zahvaljuje!

I Tečaj za strokovno risanje mizarske stroke za mojstre in pomočnike se prične v nedeljo, dne 21. novembra t. l. ob 8 zjutraj in bo vsako nedeljo od 8 do 12 v Tehniški srednji šoli v Ljubljani, vhod Murinkova ulica št. 9 čez dvorišče, levo pritličje, učna dvorana št. 5.

I Stanovanjske odpovedi. Do včeraj je bilo pri okrajnem sodišču v Ljubljani podanih 1241 sodnih stanovanjskih odpovedi, lani do tega časa 1400. Od 1. oktobra do včeraj je bilo vloženih vsega 146 stanovanjskih odpovedi. Tvrdka Bata je odpovedala za prihodnji februarški selitveni rok 15 strankam stanovanja, pisarne in trgovske lokale. Odpovedano je tudi tvrdki »Pekoc, ki se

namerava preseliti na Tyršovo cesto v nekdanjo Smoletovo hišo. Odpovedano je tudi g. Kokalju, lastniku kina »Ideal«.

I V mestni klavni bode danes v soboto ob 15 prodajali na prosti stojnici prašičje in telečje meso po znatno nižnji ceni.

I Petkov ribji trg. Zaradi slabega vremena je bil včerajšnji živilski trg slabo obiskan. Običajni petkov ribji trg je bil srednji. Največ je bilo še morskih rib. Cene raznim boljšim morskim ribam so bile od 12 do 40 din. Sladkovodnih rib je bilo malo. Domače postrvi so bile po 40 din, šenke 20 in belice 12 din kg.

I Ometanje dimnikov, štedilnikov in drugih kurilnih naprav v Ljubljani. Mestno poglavarstvo ponovno opozarja vse hišne posetnike, kakor tudi stranke na ozemlju mestne občine ljubljanske, da predpisuje dimnikarski pravilnik in interesu javne požarne varnosti, da se morajo vse kurilne in dimovodne naprave na teritoriji mestne občine brez izjeme redno ometati vsak mesec enkrat, po potrebi pa tudi večkrat. Upravičen do ometanja je le pristojni rajonski dimnikar, ki je po zakonu dolžan skrbeti, da se redno ometa in s tem čisti javna požarna varnost ter je zato napram oblasti tudi odgovoren za redno ometanje. Hišni posetniki in stranke ne smejo zabranjevati dimnikarju ometanja. Dimnikar mora stranke, ki bi mu branile ometati, naznaniti mestnemu poglavarstvu, ki bo v vseh primerih uvedlo strogo kazensko postopanje.

Maribor

Slovenski Maribor — zdrami se!

Zadnja leta si tujerodci načrtno prizadevajo, da z vsemi sredstvi prekrijejo in oslabiljo slovenski značaj našega Maribora. Tako se redno izogibljajo vseh naših kulturnih prireditel, posebno pa še našega kulturnega žarišča, slovenskega gledališča v Mariboru. Iz golega šovinizma bojkotirajo mnogi — častno izjemo priznavamo — vse od naše strani prirejane koncerte, ki po svoji umetniški vrednosti večinoma nadkrijujejo slične nastope v mnogih inozemskih mestih. Zato je tem bolj upravičen naš klic in poziv vsem slojem slovenskega Maribora, da s sami ponosno stojijo za našimi narodnimi in kulturnimi organizacijami in društvi ter jih z rednimi obiski njihovih prireditev vsestransko podpirajo. To naj bo na eni strani živo priznanje idealnemu in nesebičnemu prosvetnemu delu, na drugi strani pa dokaz, da znamo ceniti pridobitve zlate svobode in čuvati prestil slovenskega Maribora.

Branibor, Družba sv. Cirila in Metoda, Jadranska straža, Narodna odbrana, Prosvetna zveza, Slovenska straža, Slovensko žensko društvo, Sokolski meddržavni odbor, Zveza kulturnih društev, Zveza Maistrovih borcev.

*

m Najboljši turistično-propagandni posnetki. Kakor smo že svoječasnoročali, je razpisala Turjsko-prometna zveza v Mariboru natečaj za najboljše turistično-propagandne posnetke. Vposlanih je bilo okrog 300 slik, toda med velikim številom dobrih posnetkov ni bilo nobenega, ki bi izrazil nadkriljeval ostale. Zaradi tega ni moglo razsodišče priznati prve nagrade nobeni izmed vposlanih slik, pa je zato znesek 1000 din, določen za I. nagrado, razdelilo na manjše nagrade in odkupe. Drugo nagrado (500 din) je dobil Franja Pliska iz Maribora za sliko »splanavarska idila na Dravi«, tretjo (300 din) Joža Kovačič iz Maribora za sliko »Črni vrh na Pohorju« in četrto (200 din) dr. Ivan Bonač iz Ljubljane za sliko »Pogled na Peco in Uršljo«. Razen tega je odkupila zveza še 40 drugih posnetkov.

m Za Firkušnyjev koncert v Mariboru ja slavna češka tovarna klavirjev Foerster poslala v Maribor na svoje stroške koncertni klavir, ki ustreza v svoji popolnosti vsem zahtevam velikega umetnika. S tem je omenjena tovarna velikodušno rešila Glasbeno Matico iz velike zadrege, ker v Mariboru nimamo še klavirja, kakor ga zahtevajo umetniki, kakršni je Firkušny.

m Absolvnte delovodskih mojstrskih šol iz Maribora in okolice vabimo na sestanek »Organizacije praktičnih tehnikov«, ki bo drevi ob 8 v prostorih »Zveze jugoslovanskih železničarjev v Mariboru«, Dr. Karel Verstovškova ulica 4.

m Iz Maribora izgnan. Včeraj popoldne ob 4 je odpotoval iz Maribora Silbermann, tkalski mojster v podjetju »Jugoekta«, katerega je oblast zaradi grdega postopanja s slovenskim delavstvom izgnala.

m Namesto cvetja na grob dr. Radšlove je daroval g. dr. Ciril Porekar iz Ljutomer 100 din za Počitniški dom kraljice Marije pri Sv. Martinu na Pohorju.

m Gasilci na odru. Gasilci iz delavnice državnih železnic bodo v nedeljo zvečer ob 19 uprizarili v gostilni Spurej v Studencih veseligo z godbo in petjem »Rodoljub iz Amerike«.

m Pri mlatvi ob roko. V bolnišnico so pripehali 21 letnega posestniškega sina Franca Goloba iz Makol. Mlatilni stroj mu je zagrabil levo roko, jo potegnil med zobovje ter mu jo popolnoma zmečkal vse do lakta.

m Vodstvo mestnega vodovoda poziva hišne posetnike in njih namestnike, da izpraznijo in zapro vrtno ali dvoriščne vodovodne napeljave ter jih tako obvarujejo poškodb zaradi mraza.

m Nehvaležen najnovejši občan. Včeraj smo poročali o vlovu v občinsko pisarno v Selnici ob Dravi. Vlom je sedaj pojasnjen. Zagrešil ga je najnovejši selniški občan — 26 letni Ivan Wutterer, ki se je rodil v Brucku v Avstriji, pa so ga avstrijske oblasti pred nekaj dnevi izgnale v Jugoslavijo, ker je bil njegov oče sem pristojen. Wuttererja je mariborska odgoneska postaja poslala v sredo v Selnico ob Dravi, kamor je prišel popoldne ter se je zglašil v občinski pisarni. Ker je moral nekaj časa čakati na sprejem, si je položaj natančno ogledal. Potem mu je dal tajnik 20 din podpore ter ga vprašal, kaj misli početi. Wutterer je odgovoril, da gre v Maribor, kjer si bo našel delo. Šel je potem v gostilno, proti večeru pa se je potihoma splazil v predebo občinske pisarne ter se vzel za velik zaboj z akti, kjer je počakal, da so vsi uslužbenici zapustili pisarno. Nato je vse prevrnil, da je našel dve ročni blagajni. V prvi je bilo 1000, v drugi pa 700 din. Sprejugal pa je kuverto v predalu pisalne mize, v kateri je bilo nad 1000 din gotovine. Nad veliko železno blagajno, v kateri je bila znatna vsota denarja, se pa sploh ni spravljal, ker menda ni imel pripravnega orodja. Eno ročno blagajno je na licu mesta izpraznil, drugo pa je vzel s seboj. Napotil se je proti Sv. Duhu, da bi zbežal v Avstrijo. Med potjo ga je videlo več ljudi. O njegovem begu so naše in avstrijske oblasti obveščene.

Gledališče

Sobota, 13. novembra ob 20: »Marija Stuart«. Red A.

Nedelja, 14. novembra ob 15: »Najboljša ideja tete Olge«. Znižane cene. — Ob 20: »Pesem s ee-ate«. Premiera. Bloki veljajo.

Zaboljšanje položaja našega kmeta

Na običnem zboru okrajne Kmečke zveze in Zveze absolutov kmetijskih šol, ki sta bila pretekli mesec v Mariboru, je bilo izrečeno mnogo lepih misli in nasvetov o izboljšanju položaja naših kmečkih domov. Na teh zborovanjih je bilo izrečenih več stvarnih predlogov, med katerimi zlasti omenjamo naslednje:

Prvič je potrebno potrebno znižanje zemljiškega davka, kakor vse pripadajoče doklade za najmanj 50%, kajti če plača najbogatejša pokrajina Vojvodina le 216 din na osebo, a naša pasivna in gorata Slovenija 240 din na osebo, je vsekakor Slovenija za 50% previsoko obdavčena in torej ni čudno, če naši kmečki domovi propadajo.

Črtati bi se morali vsi davčni zaostanki, kajti če je uboga Slovenija plačala vsa leta po vojni desetkrat več davka, kakor ji je ozirom na število prebivalstva in na njene gospodarske razmere pripada, je ne samo umestno, temveč popolnoma pravično, da se davčni zaostanki črtajo in da se našega izmuzganega kmeta ne stiska z vednimi rubežnimi in transferacijami.

Država naj z vsemi močmi podpira zadružništvo, predvsem pa zadružništvo za vnovčevanje kmetijskih pridelkov, da si ne bodo nakupovalci polnili žepov na račun obubožanega kmeta. Obenem naj se z zakonom določi višino zaslužka za vse prekupčevalce, pa bodisi, da so to navadni podeželski mešetariji, ali pa veletrgovci.

Izdela naj se čim prej zakon o zaščiti kmetijskih posestev, kakor ga ima že predvojna Srbija in kakor ga imajo vse napredne države, ki hočejo obvarovati kmeta propada. Kot osnova za

zaščito kmetijskih posestev naj bi se vzel zakon, kakršnega ima že Nemčija in Češkoslovaška, višina zaščitene zemlje pa naj bi bila med 10 do 20 orali, upoštevajoč kakovost zemlje. Kar je manj od 10 oralov, bi seveda bilo brezpogojno zaščiteno ter bi ne moglo preiti v roke nekmetu. Sploh bi kmetijskih posestev ne smel kupovati drugi, kakor le tisti, ki mu je zemlja glavni smoter ter bi se naj vsem tistim, ki imajo posestva le za postranski luksuz, nakup zemlje onemogočil.

Ukinili ali vsaj znižali naj bi se vsi posredni davki, ki kmeta direktno zadevajo, tako razne trošarine na potrebščine, ki jih kmet neobhodno potrebuje (sol, sladkor, vžigalica, razna železnina itd.) kakor trošarine na kmetov pridelke (vino).

Neobhodno je potrebno oživitvorenje naših kreditnih združ, da bo imel naš kmet na razpolago cenen dolgoročni kredit. Brez cenene kredita je obstoj našega kmeta nemogoč. Dovolj prilik imamo, ki nam pričajo, da mora kmet za polovično ceno prodati svoj pridelok, ker mu grozi transferacija za davek, ali kakšna druga obveznost, pa ne dobi kredita, da bi kriil obveznost, s prodajo pridelkov pa počakal do časa, ko jih bo vnovčil po višji ceni.

Ti nasteti ukrepi bi bili nekako predhodni ter bi veljali do takrat, ko se bo zadružništvo razvilo do približno iste stopnje, kakor je v Belgiji, Nizozemski, Nemčiji, Češkoslovaški in drugod. Šele ko bomo imeli vsestransko razvito kmetisko zadružništvo, bomo lahko pričeli misliti na bolniško, starostno in onemoglostno zavarovanje kmetijskih ljudi.

sicer znaša pri ceni 164 (t. j. baza Tisa) ta razlika 32 din.

Nove cene se gibljejo med 157—168 (dosedanje 164—170) in je torej povečana razlika med posameznimi proveniencami, ker je družba prišla na to, da so višje cene boljših vrst povzročile, da je dobro blago težilo samo k domači porabi, dočim je slabše blago, katerega pa je težje vnovčiti na svetovnem trgu, šlo za izvoz. Vagonsko blago je v ceni za 2 din nižje kot vlačiško blago.

Kliring z Italijo

Belgrad, 12. novembra. AA. Narodna banka sporoča, da je 12. novembra t. l. izplačevala nova kliringska nakazila v prometu z Italijo od št. 8415 do vštete št. 8564 z dne 2. oktobra t. l.

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine želi sodelovanja z gospodarskimi zbornicami. Iz Belgrada poročajo, da so se danes sestali v Zavodu za pospeševanje zunanje trgovine zastopniki gospodarskih zbornic iz vse države, da obravnavajo vsa vprašanja, ki so v zvezi z našim izvozom in delovanjem Zavoda. Gre predvsem za reorganizacijo gospodarske obvestilne službe, za katero bodo sestali izdelane smernice.

Obrestna mera v jugoslovanskem socialnem zavarovanju. Zavarovalni matematik Okrožnega urada za zavarovanje delavcev g. Ivo Lah je napisal za letošnji 11. kongres aktuarjev v Parizu, o katerem smo že poročali še 10 strani obsegačo razpravo o obrestni meri v jugoslovanskem zavarovanju. Razprava je napisana v francoščini.

Borza

Dne 12. novembra 1937.

Denar

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen: v Ljubljani in Zagrebu na 238 denar.

Avstrijski šiling se je v Ljubljani okrepil na 8,60—8,70, v Zagrebu na 8,615—8,715, v Belgradu na 8,58—8,68.

Grški bont so beležili v Zagrebu 29,20 blago, v Belgradu 28,00—29,60.

Nemški čeki so ostali neizpremenjeni na 13,90 do 14,10, nadalje so beležili v Zagrebu za konec novembra 13,90—14,10, za sredo decembra 13,735 do 13,985, za konec decembra 13,685—13,885, za sredo januarja 13,65—13,85.

Devizni promet je znašal v Zagrebu 3,907.667 dinarjev, v Belgradu 5,220.000 din. Efektin promet je dosegel v Belgradu 432.000 din.

Ljubljana — tečaji s primom.	
Amsterdam 100 h. gold.	2387,65—2402,25
Berlin 100 mark	1738,02—1751,90
Bruselj 100 belg	732,45—737,51
Curih 100 frankov	996,45—1003,52
London 1 funt	214,80—216,94
Newyork 100 dolarjev	4282,26—4318,57
Pariz 100 frankov	146,11—147,55
Praga 100 kron	151,73—152,83
Trst 100 lir	226,44—229,52

Curih, Belgrad 10.—, Pariz 14.6925, London 21.605, Newyork 433.375, Bruselj 73.52, Milan 22.80, Amsterdam 239.52, Berlin 174.55, Dunaj 79.50 (81.625), Stockholm 111.40, Oslo 108.55, Kopenhagen 96.45, Praga 15.23 (13.70), Varšava 81.80, Budimpešta 86.25, Atene 3.95, Carigrad 3.50, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.555, Buenos Aires 128.75.

Vrednostni papirji

Ljubljana: 7% invest. posojilo 95,50—96,50, agrarji 54—55, vojna škoda promptna 419—421, begl. obveznice 78,50—79,50, 4% severni agrarji 51—53, 8% Bler. posojilo 93—94, 7% Bler. posojilo 85—86, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—101, Trboveljska 230—240.

Zagreb: 7% invest. posojilo 96 denar, agrarji 53,50—55, voj. škoda promptna 418,50 denar, begl. obveznice 78 denar, dalm. agrarji 76 denar, 4% sev. agrarji 53 denar, 8% Bler. posojilo 94 denar, 7% Bler. posojilo 85,50 denar, 7% posojilo Drž. hip. banke 100—100,75. — Delnice: Narodna banka 7500 denar, Priv. agr. banka 210 denar, Trboveljska 210—230, Danica 50 blago, Osj. sladk. tov 155—165, Dubrovačka 400—420, Jadranska pl. 400—420, Oceanija 275 denar.

Belgrad: 7% inv. posojilo 96,75 denar, vojna škoda promptna 418,75—419,50, begl. obveznice 78,50—78,75 (78,65), dalm. agrarji 76,50—76,75 (76,65), 4% sev. agrarji 54 denar, 8% Bler. pos. 94—95, 7% Bler. posojilo 85,85,75 (85,50), 7% pos. Drž. hip. banke 100 denar. — Delnice: Nar. banka 7500 denar, Priv. agr. banka 212—214.

Dunaj. Pri mirnem prometu so se tečaji zopet izboljšali nad včerajšnjo višino. V kulisi so narasli vsi tečaji, posebno pa Rima, Salgo in Semperit. V Zagradi je tudi prevladovala čvrsta tendenca ter so se v večji meri uvrstili češkoslovaški papirji, nadalje rudarski ter večina kovinskih in papirnih delnic. Beležili so: Donavkosavskojadranska 62,30, avstrijske stavbne erečke iz l. 1926 18,30, delnice: Creditanstalt-Bankverein 266,85, Länderbank 64,

Nova pokopališka kapela v Novem mestu

S trenutkom, ko je padla pokopališka kapela na starem pokopališču, je bilo treba nujno misliti na zgraditev nove kapela na sedanjem pokopališču. Ker denarja za zidavo ni bilo nikjer na razpolago, se je kapitelj odločil za nabiralno akcijo. Kapiteljski gospodje sami so šli po mestu, potrkali tu, prošili tam in kljub slabim časom so nabrali sedaj že kar čedno vsoto denarja iz samih prostovoljnih prispevkov Novomeščanov, ki pa še zdaleka ne zadostuje. Tudi novomeška občina je obljubila prisločiti na pomoč fari v obliki razglasa na meščanstvo, naj po možnosti prispeva za kapelo.

Sedanji obč. odbor je imel tudi za to stvar toliko smisla, da je v svoj letošnji proračun vnesel 30.000 din kot prispevek za kapelo. Stvar je zopet sicer počasi, a gotovo, in danes že kopljejo temelje nove kapela. Nova kapela bo stala sredi pokopališča in bo zidana v rimskem slogu in tako, da bo soglašala s osnovni obliki z že stoječo mrtnišnico. Zunanja ploskev kapela meri 88x9 m. Ladjna sama pa 8x8 m. Ladjna bo imela šest oken po tri metre višine in širine. Eno okno bo vzdano v apsidu. Kapelo bo krasil 22,5 m visok glavni zvonic (merjeno s križem vred). Poleg glavnega bosta še dva stranska stolpca, visoka po 14 m z ravno železnobelonsko streho, krita s pločevino. Strop kapela bo lesen kasetriran, streha pa bo krita z bakrom. Kapela bo dobila tudi prostoren kor. Sredi ladje bodo pokopani telesni ostanke dveh prostov: Urha in Elberla. V apsidu bo postavljen najbrže nov oltar, ker stari ne bo preveč v skladu z moderno kapelino notranjostjo. Po nasvetu spomeniškega urada bodo v notranjstveni kapeli vzdani v steno nagrobni novomeški prostov po francoski dobi t. j. Albrehta, Arkota, Vilfana in Urha. Prav tako bosta tja vzdana tudi dva železna nagrobnika, delo nekdanje železnicarje na dvoru pri Žužemberku, ki sta zgodovinske vrednosti.

Ako pojde delo gladko izpod rok, bo kapela še letos pod streho. Ker so stroški predvideni na ca 150.—160.000 din, denarja pa žal toliko ni na razpolago, se bo kapela dograjevala postopoma. Zaenkrat pa jo bodo dogradili in opremili v toliko, da bo uporabna za pogrebne namene.

"Mulki"
pomaga
kod kašlja
i pramuklasti!

Narodna banka 163,90, Donavkosavskojadranska 19,90, Steg 27,95, Stewag 28,75, Magnesit 89, Trboveljska 26,68, Alpine 46, Rima Murany 84, Berg-Hütten 573,75, Steyr-Daimler-Puch 230, Leykam 67,25, Semperit 83,45.

Žitni trg

Novi Sad: Pšenica bč. 168—169, srem. 167 do 168, slav. 169—170, bč. ladja Begej 169—170, ban. 168—170. — Rž bč. 166—168. — Korusa bč. srem. 105—106, ban. 101—102, bč. nova sušena 96—98. — Fižol bč. srem. beli brez vreče 204—206, srem. beli brez vreče ladja 207—209. Otrobi bč. srem. ban. 94—97, bč. ladja 96—97. — Tendence neizpremenjena. Promet srednji.

Sombor. Pšenica bč. ladja kanal, bč. ladja Begej 170—172, bč. ban. Tisa šlep 173—175. Ostala pšenica neizpremenjena. — Otrobi bč. srem. 95—97. — Tendence prijazna. Promet 36 vag.

Živina

Mariborski svinjski sejem dne 11. novembra: Na današnji svinjski sejem so pripeljali 180 svinj. Cene: mladi prašiči 5—6 tednov 60—80 din, 7—9 tednov 80—100 din, 3—4 mesece 120—170 din, 5—7 mesecev 210—340 din, 8—10 mesecev 350 do 440 din, 1 leto stari 620—780 din, kg žive teže 6—7,50, kg mrtve teže 8—11 din. Prodanih je bilo 72 komadov.

Vsem članom Zveze za tujski promet v Sloveniji Priprave za zimsko sezono

1. Vremenska poročila o stanju snega. Zveza za tujski promet v Sloveniji pripravlja za zimsko sezono predvsem točno poročanje o stanju snega. Lanskoletna poročevalska služba se je izkazala po izvršeni reorganizaciji na iniciativo in po predlogih Zveze, v splošnem kot dobra, vendar želi Zveza letos upoštevati še nadaljnje predloge poedinih društev in ustanov na podlagi lanskoletnih izkustev. Naprošate se, da sporočite vse predloge, ki se vam zde na podlagi lanskoletne poročevalske službe potrebni. Javite nam vse postojanke svojega okrožja, ki pridejo za poročevalsko službo v postev s podatki o tehnični možnosti poročanja.

2. Smučarski tečaji in izleti »Zvezec«. Zveza za tujski promet namerava v letošnji zimski sezoni prirediti mobilne smučarske tečaje, to je stalne smučarske tečaje, ki bi ne bili vezani na poedino kraje, temveč bi se vsako nedeljo in praznik vršili v krajih, ki pridejo v postev po momentanih vremenskih prilikah. Tečaji bi se vršili pod strokovnim vodstvom avtoriziranih in izkušenih smučarskih učiteljev. Za organizacijo takih smučarskih tečajev so »Zvezec« potrebni podatki o možnosti prehrane (kosilo), zaradi česar vas prosimo, da nam javite ceno kosila v gostinah vašega okrožja, ki pridejo za to v postev. Za kalkulacijo cene smatrajte kot opoldanski obrok normalno kosilo, obstoječe iz juhe, pečenke, dve prikuhi ter močnate jedi. Poleg tega prosimo, da označite vse livade, primerne za vezbe smučarjev (terišča) in da javite v več variantah ugodne smučarske ture za enodnevnimi smučarski izlet, pri čemer je upoštevati ugodno zvezo z jutranjim in večernim vlakom. Poročila o prednjem naj bodo natančna ter zaradi kratkega časa do zimske sezone — nujna.

„Slovenčeva“ podružnica Ljubljana, Turševa cesta

(palača Poštni dom)

Kulturni obzornik

Martin du Gard — Noblov odličovanec

Letošnja Noblova nagrada je bila podeljena francoskemu pisatelju Martinu du Gardu predvsem zaradi dveh romanov: »Jean Barois«, ki je izšel l. 1913, in »Les Thilbault«, ogromni roman v šest zvezkih, ki so izhajali v l. 1922 do 1928. V »Jeanu Barois« se zreali psihološko razpoloženje mladine v letih 1900 do 1910, ko so bili francoski duhovi razburjeni zaradi Dreyfusove afere. »Les Thilbault« pa predstavlja zgodovino rodbine na način Galsworthyja ali nemškega Thomasa Manna ter stavlja ta roman po pravici ob stran njegovih »Buddenbrook«jev. Glavni junak je Anton Thilbault, notranje močni mož, ter njegov brat Jollue, intelektualac, poln dvomov in sence. Katolištvo in protestanstvo se v tem romanu borita za nadvlado, lepi lirčni prizori pa predpletajo ves roman, ki spada med največja dela moderne francoske lepelojne umetnosti.

Rogger Martin du Gard se je rodil l. 1881 v bližini Pariza ter se je najprej posvetil znanosti ter šele potem prešel k literaturi. Po poklicu je bil arhivar in arheolog ter raziskovalec starega pisemstva. Leta 1909 je izdal kot plod dolgoletnega dela zgodovino opatijske Jugemies, toda že letoga leta je izšel tudi prvi njegov roman »Devenir«. Od tedaj se močno posveča samo literaturi ter je napisal več romanov, med katerimi sta najpomembnejša imenovana dva, ki sta mu prinesla tudi največje svetovno odlikovanje. Osebnje je velik prijatelj Andreja Gida, ki mu je svoj čas posvetil tudi roman »Ponarejalci denarja«.

Stoletnica roistva poljskega slikarja

Prav na dan 11. novembra, ki ga Poljaki slave za narodni praznik »vstajenja«, je padla stoletnica

rojstva enega najpomembnejših poljskih slikarjev, ki so ga podoba izražali to, kar največji pesniki v besedi, namreč trpljenje Poljakov pod tujim bičem in njihovo upanje na narodno vstajenje: Arturja Grotgera. Rodil se je l. 1837 v tedanji Galiciji ter je začel svojo slikarsko kariero s ciklom »Življenje poljskega slaheti« (1858). Razstavljal je na Dunaju, pa tudi v Krakovu svoje romantične patriotične skupine podob, ki so znane pod imenom poljska trilogija, in sicer »Varšavac« (ca 1860), »Polonia«, »Litvac«. V prvem ciklu je podal podobo poljskih pregnanjen v Varšavi pred uporom l. 1863, takrat torej, ko so se ruski oblastniki z vsem nasiljem maščevali za upor iz l. 1830. »Polonia« in »Litvac«, slikane tako po nesrečnem uporu l. 1863, pa kažejo življenje poljskih bojevnikov za svobodo ter polaganje zamiranja upora v litvanskih gozdovih in močvirjih. K tej trilogiji je dodal pozneje še en cikel »Vojnac«, v kateri je pokazal na gorje vojne kot take ter je opoval ljubezen do bližnjega kot nasprotje grozot sovražstva. Če je v trilogiji podal podobo svoje izmučene in boreče se Poljske, je v »Vojnic« pokazal pravo podobo vojne vsemu svetu in v imenu vsega človeštva protestiral proti njej. Zna na je tudi njegova slika »Prihod v Sibirij«, ki je nekak epilog »trilogiji«. Pozneje je svoje veliko slovansko zavest in čustvo izrazil tudi z veliko podobo, ki jo je razstavljal na Dunaju in ki predstavlja veliki simboli kip Slavije, ki ga klešejo umetniki vseh slovanskih narodov. Ta slika je bila svoj čas zelo znana in reproducirana. Umrl je star šele 37 let. O Grotgeru, ki so mu Poljaki za 100 letnico pridelili več proslav, je pri nas svoj čas pisal dr. Stele ter je tudi v »Domu in svet« priobčil ves njegov ciklus »Vojnac«. Grotger spada med prve poljske klasične slikarje ter je bil neposredni predhodnik Matejke. Če Matejko imenujejo Poljaki Sienkiewicz poljske umetnosti, bi Grotgera podobno nazvali Mickiewicz; vsemu pa je bila skupna velika ljubezen do Poljske, ki se je kazala pri Mickiewiczu in Grotgerju v slikanju edobnega trpljenja in herojskega žrtvovanja ter romantični veri v zmago človečnosti, pri Matejki in Sienkiewiczu pa v opevanju nekdanje slave, ki naj dvigne narodno zavest in navdušenje malodušnih Poljakov križem sveta. V

njih vseh pa je poljska umetnost — likovna in besedna — dosegla svoje viške.

Mentor št. 3. — V jubilejnim letu se je Mentor v resnici počivil. Tudi letošnja tretja številka ne zaostaja za prvima dvema ter prinaša zanimive sestavke. Na prvem mestu stoji članek ravnateljca l. Dolencea z zanimivimi mislimi o razmerju uspehov v šoli z uspehi v življenju, načrtujoč mnenje, češ, da odlični dijak v življenju propade in slabo uspe z vprašanjem: Kaj je sploh uspeh v življenju? Članek je po njegovem mnenju samo načrt za »nenapisano razpravo«. Silvijn Sardenko nadaljuje s spomini na Kreka, dr. J. Debevec piše »Obiske pri naših upokojenih profesorih« (prof. F. Jeraj, prof. A. Bartel), članek, ki se bo nadaljeval in bo zanimal prav tako starejše bralce Mentorja, kakor tudi najmlajše, ki bodo tako opoznavali šolnike današnjih šolnikov. Od dijakov samih so: dijaška povest J. Dularja »Študentje ob Krki« in potopis J. Erzina »Vtisi in doživljaji a petega svetovnega skavtskega tabora v Holandiji«. Pesmi so prispevali F. Dobravec »Nocoj«, Iris »Trioleti« in Joža Vouk »Pozna jesen« in »Z dnevnika«. V »Obzorniku« je napisal zanimive misli o rasti in stanju zavodskih »Domačih« vaj dijak Janez Remic, ki dokazuje s svojim temperamentnim člankom, da predstavlja živ člen in nov talent v tradiciji »Domačih« vaj. — V odstavku »Nove knjige« omenja urednik tri prevode: Kästner »Pikica in Tonček«, Gogol »Revizor« in Rahmanova »Tovarna novega svetla«, o kateri pravilno pripominja, da ni za otroke katerekoli starosti, čeprav je izhajala v »Slovenčevu« potlistiku. Omenjati kažejo, da se naša mladina vedno bolj zanima za umetnostna in leposlovna vprašanja.

»Belo bolezen« Karla Capka je filmal češki filmski režiser Hugo Haas. Capek je izredno zadovoljen s filmom ter je zato dal Hugo Haasu izključno pravico filmati vsa svoja nova dela.

Beleške. Najnovejša številka »Srpskega književnega glasnika« je v celoti posvečena 150 letnici rojstva Vuka Karadžića. S članki so zastopani Aleksandar Belić (Vuk Karadžić, O Karadžićevu značaju), Vladimir Corović (Vuk kao historičar) in

Momir Veljković (Vukova sudbina). Razen tega je v prevodu dr. Miloša Moskovljevića objavljen v tej številki Srpskega književnega glasnika tudi znani članek o Vuku ruskega slavista Izmaila Ivanovića Sreznjevskaja iz leta 1846. Skoraj polovico številke pa obsega apoteoza v treh slikah z naslovom »Vuk«, ki jo je napisal Božidar Kovačević in katere bo v nedeljo tudi izvajana na svečani akademiji v Belgradu.

V Sarajevu je izšel v založništvu »Nobis« (»Nova biblioteka«) zanimiv književni almanah z naslovom »Oblice nad dolinac«. V njem so zastopani mnogi mlajši znani književniki iz Bosne in Hercegovine, tako Husnija Cengić, Marko Marković, Tin Ujević, Novak Simić, Hasan Kikić, Hamid Dizdār, Ilija Grbić, Jakša Kušan in tudi trije kmetje Ivan Softa, Mirko Mihilić in H. Kovač. Knjigo je ilustriral (18 lesozovov) slikar Branko Šotra. Cena 15 din.

V Belgradu se je začela sezona umetniških razstav. Čez nekaj dni (17. t. m.) bo odprta vsakoletna jeonska razstava, ki bo letos jubilejna (deseta) in bo odprta tri tedne. Za njo pride na vrsto razstava bolgarskih slikaric (odprta 12. decembra), od 26. decembra do 7. januarja bodo razstavljali pa člani sarajevke »Cvijete Zuzorić«. Isti čas bo v mali dvorani paviljona razstava bolgarskih karikatristov, ki bo prav tako trajala tri tedne. Od 9. do 21. januarja bo v veliki dvorani razstavljal v inozemstvu živeči slikar Drabik. Konec januarja in začetkom februarja pa se bo vršila sila pomembna kolektivna razstava že umrle Nadažde Petrovičeve, ki je pred vojno imela dobre zveze s slovenskimi impresionisti. Od 9. do 25. februarja bo razstava jugoslovanske grafike. Potem bo razstavljal v veliki dvorani slikar Milovanović, v mali pa Staša Belozanek. 19. marca pa bo odprta velika razstava slikarja Jovana Bijelića. Zanimivost zae bo tudi velika razstava kiparja Sretna Stojanovića, ki bo odprta od 17. do 29. aprila. Dne 1. maja prihodnjega leta pa odpro v vseh prostorih jubilejno pomladansko razstavo. To je program samo za Umetniški paviljon »Cvijete Zuzorić«. Seveda bo pa v nastopajoči sezoni še precej drugih razstav na drugih mestih. Tako pripravljajo zlasti »Klub neodvisnih« zanimivo razstavo.

Uživajte vitamine!

Vitamin C važen za ledvice in žolč, odstrani nespečnost - Vitamin C je v sočivju in sadju

Na zadnji seji berlinske medicinske družbe je predaval dr. Schumacher o tem, kaj je vzrok nervoznosti in pomanjkanju spanja, ter o tem, kako je te bolezni treba zdraviti. Predavatelj je dolga leta sam zasledoval to vprašanje. Če bodo tudi nadaljnja zdravniška opazovanja potrjena, njegove trditve, bo velikanske važnosti za bolnike in zdravnike. Predavatelj sam je zaradi večletnega silno napornega dela docela izgubil spanje. Posrečilo se mu je, da je dognal okvaro svojih ledvic, kar je imelo svoj vir zopet v tem, da je njegovemu organizmu docela manjkalo

pa, ki povzroča živčne krče. Tega strupa pa organizem vsak dan ob napornem duševnem delu mnogo izloča. Posledica tega potem je, da je človek razburjen, da ne more spati, da ga radi prijemljejo krči in da se silno lahko prehladi.

Krčni strup povzroča tudi torej organizmu jemljejo vitamine ne le veliki duševni napori in duševni pretresi, marveč tudi drugi dogodki vsakdanjega življenja, vsako duševno in tudi telesno delo, naglica, ropot, jeza, vožnja po železnici, alkohol in drugo. Pač pa spolna vzdrž,

tudi potem, ko je že ozdravel, je ohranil svoje zdravje. Ljudje, ki že desetletja niso mogli delati, a so potem, ko so že ozdraveli, dobili še vedno tako hrano z vitamini C, so že čez 3 ali 4 mesece bili duševno in telesno docela sveži ter so se kar pomladili.

Bolne ledvice pa povzročajo tudi bolezen v raznih žlezah z notranjo sekrecijo. S tem v zvezi so potem tudi druge bolezni. Povsod se potem opaža isto pomanjkanje vitamina in okvara ledvic. Da se obranimi škode, je zdravniško priporočljivo enako zdravljenje, seveda je treba takoj klicati zdravnika. Pri raku je znano, navaja predavatelj dalje, da je tudi v zvezi s pomanjkanjem vitamina C. Tudi tukaj se izkaže nazadnje kaka okvara na ledvicah. Predavatelj misli, da tudi tukaj uničujejo v organizmu vitamine tisti činitelji kakor zgoraj, včasih pa nastopajo še drugi zunanji strupi, ki uničujejo vitamine. S tem v zvezi so gotovo razna zdravila, katera človek dalje časa uživa. Čeprav pa je pri raku dokazano pomanjkanje vitamina C, vendar najbrže manjše drugih vitaminov, kar se da na preprosti način dognati. Za nastanek te bolezni pa je seveda po dognanjih drugih raziskovalcev odločilna dedna obremenitev.

Redek jubilej je obhajal te dni sloveči jezdec (džokej) Heapy v Belgiji. Pri konjskih dirkah v Zelicku je 3000krat zmagal.

Na japonski poljedelski šoli v Mijazaki se šola 300 mladih Japoncev v kmetijstvu. Naloga teh fantov bo, da bodo organizirali japonsko kmetijstvo. Slika nam kaže oddelke teh gojencev, ko zbiraajo kokone sviloprejk.

različnih dodatnih življenjskih snovi, ki so vitamini. Začel se je zdraviti na dva načina obenem. Vsak dan je užival mnogo sadja in sočivja, v katerem je zlasti veliko vitamina C. Spočetka se je grozdje pokazalo najboljšje. Drugi del njegovega zdravljenja pa je bil iz žitnega kaliva. In v dveh do treh mesecih je bil docela zdrav, dasi je še naprej vsak dan nekoliko užival kavo ter tudi po malem kadil.

Ako v organizmu docela manjka vitamina C ali pa če ga organizem preveč porabi, v drugi vrsti oboli tudi ledvice, katere za svoje normalno delovanje potrebujejo zlasti tega vitamina. Bolezni na ledvicah, žolču, žolčni kamni so nadaljnja etapa na tem potu. Če ledvice slabo delujejo, ne morejo več izločevati nekega stru-

nost zelo hrani vitamine, narobe pa jih porablja. Kdor se rad dolgo časa sonči, ta izgublja vitamine C. Zato vidimo, da marsikdo postaja hudo nervozen in slab, če se je predolgo sončil. Zlasti pa uničujejo vitamine razna zdravila, če jih človek le preveč jemlje. Prav posebno so sovražniki tega vitamina razna uspalna sredstva, ki navadno niti dosti ne pomenijo, zraven pa še ledvicam škodujejo. Da se vitamin C v teh primerih iz organizma izgublja, to je s poskusi dokazano.

Da si torej ohranimo zdravje, je treba, ne le pri športnem udejstvovanju, uživati dovolj svežega, torej nekuhanega sadja.

Skušnja pa je pokazala tudi tole: kdor je bil zdravljen s tem vitaminom in ga je jemal

Sleparski astro'og uničil genialnega vojskovodjo Kako je Seni sleparil Wallensteina

Zgodovina slovečega vojskovodje Wallensteina, ki je tako uspešno vodil vojsko za avstrijskega cesarja, da je nazadnje postal skoro mogočnejši kakor cesar sam, ki pa se je na svoji moči prevzel in nazadnje žalostno umrl, zadet od roke morilcev, je tako zanimiva, da se je z njo pečal tudi nemški pesnik Schiller, ki je o Wallensteinu napisal celo trilogijo. V zadnjem delu tega dela nastopa Wallensteinov astrolog Seni, ki je vojskovodji prerokoval prihodnost iz zvezd. Vojskovodja se je zvesto držal navodil svojega astrologa in njegovih horoskopov ter je nazadnje, dasi je bil velik genij, prišel docela pod vpliv tega moža. Sovražniki in prijatelji, ki so se pogajali z njim, so nazadnje izgubili zaupanje vanj. Kako neki naj še zaupajo besedam moža, čigar dejanja so odvisna od stanja zvezd? Iz tiste dobe je še ohranjeno pismo nekega posredovalca, ki je vodil pogajanja z Wallensteinom, kjer je rečeno, da bodo horoskopi tega moža pokopali. To se je nazadnje tudi res zgodilo.

V resnici je čudno, da je navaden astrolog mogel imeti tak vpliv na moža s takim genialnim talentom. Tega zgodovinarji nikdar niso mogli prav razumeti. Sedaj pa je češki zgodovinar Pekar preiskal vire, ki se nanašajo na Wallensteinovo delovanje in ki so neraziskani ležali v arhivih Friedlandskega gradu. Iz teh virov jasno sledi, da je Wallenstein postal žrtev in-

trige, kakršne sicer ne pozna svetovna zgodovina.

Wallensteinov astrolog Seni je namreč bil v skrivni službi tiste stranke na dunajskem dvoru, katera je hotela Wallensteina uničiti. Ta dunajska stranka je najela astrologa Senija, da je pospeševal njene namene. Seni ni tej Wallensteinovi stranki izdajal načrtov svojega gospoda, za katere je kot astrolog moral dobro vedeti, marveč je po navodilih svojemu gospodarju tako prerokoval iz zvezd, kakor je to želela dunajska stranka, ki je vojskovodjo hotela uničiti. Tako so prav za prav njegovi sovražniki svetovali Wallensteinu, kaj naj stori, kar je nazadnje postalo usodno zanj. Wallenstein pa je tako slepo zaupal svojemu astrologu Seniju, da je naredil vse, kar mu je ta prerokoval iz zvezd.

Da je ta domneva resnična, dokazuje tudi druga okolnost. Ko so Wallensteina umorili, se je Seni kot bogataš vrnil v Italijo, kjer je poslej mirno živel, ne da bi mu bilo še kdaj treba delati. Prav gotovo so bili vtistih časih skoraj vsi posvetni knezi imeli prazno vero v horoskope, v prerokovanja iz zvezd. Astrologi, ki so se s tem ukvarjali, so torej imeli dovolj dela in zaslužka. Seni pa, ki so o njem vedeli, kako je slabo svetoval svojemu gospodu, je moral ostati brez nove službe, ker ga nihče več ni hotel vzeti v službo. Vendar se mu ni slabo godilo, ker je bil bogat. Saj ga je stranka, ki ga je za hrblom gospodarja najela, dovolj dobro nagradila.

Če so torej zgodovinarji doslej trdili, da je Wallenstein hotel izdati ali cesarja ali Švede ali Sase ali Francoze, s katerimi vsemi se je pogajal, ko je bil cesarski vojskovodja, torej najbrže ne bo res, pač pa je resnica, da je bil Wallenstein velik genij, ki pa je slepo verjel brezvestnemu malemu sleparju, ki si je pridobil njegovo zaupanje, in je zaradi tega tudi padel.

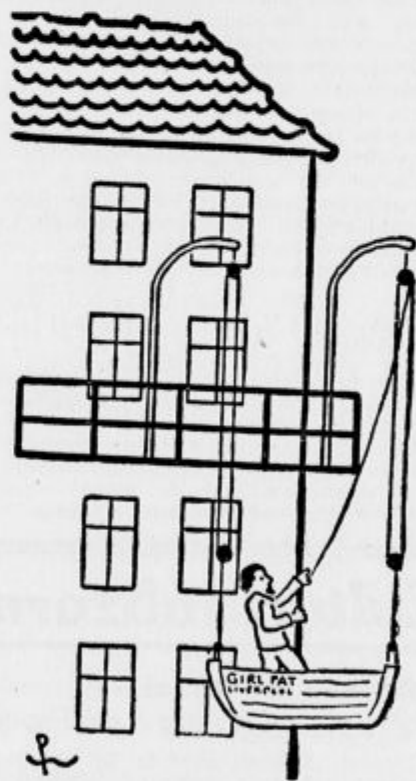
Dekle - turški letalski general

Turški diktator Kemal Atatürk namerava svojo pastorko Sabiho Guektenh imenovati za vrhovno poveljnico vsega turškega letalstva. Atatürk namreč to deklico bolj ljubi kakor svojo rodno hčer. Dekle, ki je sicer sila lepo, je bilo docela vojaško vzgojeno, je pohajalo v vojaške šole in je torej docela vojaško izobraženo in je izvrstna letalka.

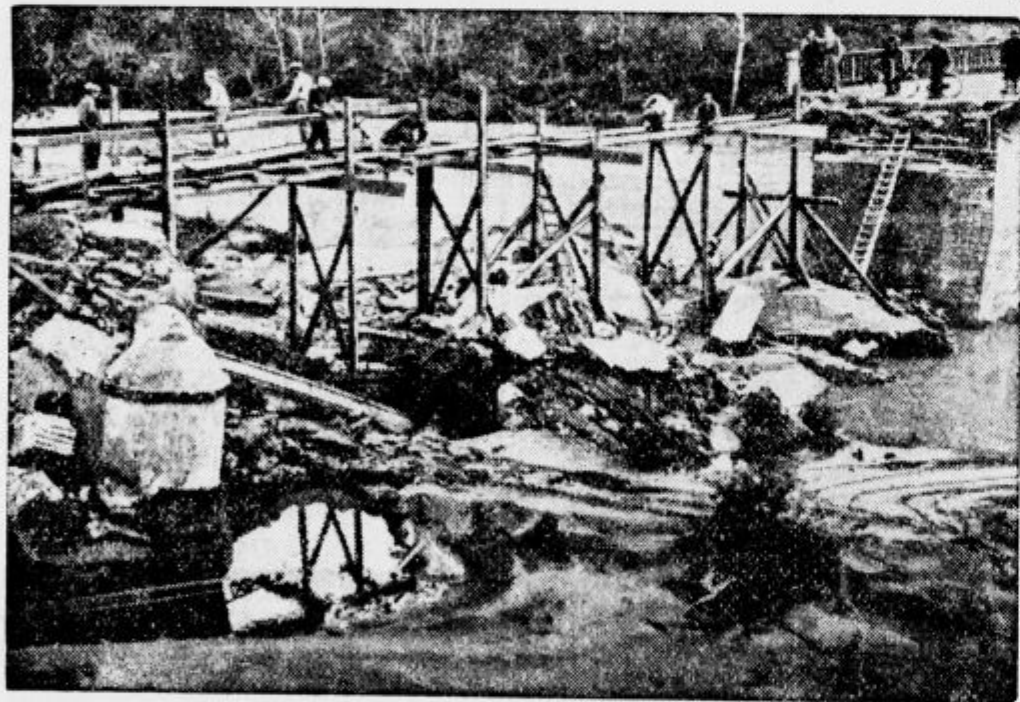
Ta mlada Turkinja je v svojem letalu izvršila že velika dela, ki so ji bila naročena. Tako je na primer na čelu oddelka letalcev sodelovala v bojih zoper uporne Kurde in je v kratkem dosegla, da so se uporniki podvrgli. Neverjetno pogumna in predrzna je namreč s svojim letalom kar pristala sredi uporniških Kurdov, kar je te ljudi tako zbegalo, da so se takoj podali. Zadnje tedne pa je dekle vodilo boj turških oboroženih sil zoper zusarje, ki so močno ogrožali turške vode. Tudi v tem boju se je močno izkazala. Tako torej ni nobenega dvoma, da bo tudi kot poveljnik vsega turškega letalstva storila več kakor svojo dolžnost in storila prav toliko, kolikor bi na njenem mestu mogel storiti vsak višji častnik turške armade.

Pred 100 leti

Meseca septembra 1837 so evropski listi iz Newyorka prinesli to le senzacijsko poročilo: Umetni slikar-iznajditelj. Na newyorški univerzi je znani ameriški slikar Samuel F. B. Morse, ki je naslikal tudi predsednika Monroa, pokazal svoj elektromagnetni brzojav. Posrečilo se mu je, da je iz enega kota vseučiliške avle v drugi prenesel pet besedi. Čeprav je torej poskus bil uspešen, vendar so navzočni profesorji in dijaki pokazali, da temu aparatu ne zaupajo. Profesor Morse sam pa je strokovnjakom dejal, da je prepričan, da bo njegova iznajdba nekoč docela izpodrinila doslej rabljene optične brzojavne naprave.

Upokojeni kapitan si je v svoje stanovanje napravil dvigalo.

V severni Italiji so pretekle dni divjali veliki nalivi, ki so napravili mnogo škode. Na sliki vidimo razdejan most čez reko Bormida.

Srečo mora človek imeti!

Mnogokaj se je na svetu odkrilo po takozvanem naključju. Neki nemški kemik je v svojem možnarju mešal razne kemikalije. Slučajno pa mu je v tisto mešanico padel njegov toplomer in se razbil. Živo srebro je izteklo iz toplomera ter se zmešalo s tisto kemično mešanico. Iz te nesreče je nastalo novo barvilo, ki je imenitno nadomestilo za nekdanjo drago indigo, katero so morali uvažati iz Azije in jo seveda drago plačevati. In čudno! Ta kemik se je dolga leta trudil, da bi iznašel barvilo, ki bi nadomeščalo indigo. Pa se mu to ni posrečilo. Seje, ko mu je po njegovi nerodnosti toplomer padel v možnar in se tam razbil, šele takrat je videl, da je manjkalo zraven živega srebra. Tako je bilo to vprašanje rešeno in nemška barvna industrija je zaslovela.

Nekoč je neka družba hotela vrtati petrolej v samotnih krajih države Teksas. Najeli so prevoznika z 12 tovornimi avtomobili, ki je imel nalog vse orodje pripeljati na določen kraj, kjer bi potem geologi te oljne družbe začeli vrtati. Domenjeno pa je bilo, da mora tisti pro-

stor, kjer bo voznik smel razložiti svoj tovar, zaznamovan z drogom, ki bo v zemljo zabiti in pobarvan s tako in tako barvo. Mož je torej z 12 tovornimi avtomobili vozil po puščini. Nekaj voz se mu je že pokvarilo, da ni mogel naprej. Začel se je bati, da bo vsa kupčija s prevozom zanj čista izguba, če bo treba še daleč voziti. Zato je v svoji malovernosti in sebičnosti začel razkladati vse blago tam, kjer so se avtomobili ustavili. Da bi pa prevaril geologe in da bi nihče ne očitil, je tamkaj v zemljo zabil tak kol, kakor je bil predpisan. Nato je vse skupaj pustil tam in se odpeljal domov. Ko so prišli geologi in delavci, so začeli kar tam vrtati. In takoj so navrtali bogat petrolejski vrelec, ki je bil močnejši kakor vsi drugi.

★

„Ljubši nam je pekel“

Predzadnji teden je bilo v Essenu na Nemškem zborovanje narodno-socialističnih krajevnih vodij. Okrožni vodja Hüttgens je zbranim voditeljem takole govoril:

»Če nasprotna stranka trdi, da nimamo vere, ker ne verujemo v verske resnice in da zato ne moremo spoznavati Boga, ji odločno odgovarjamo, da nam prav nič ni do tega, ali pridemo v nebesa, kjer prebivajo ljudje, kakršen je bil Erzberger, Kaas in Muckermann. V tem primeru že rajši gremo v pekel, kjer morajo biti naši pobiti tovariši, katerim je bil odtegnjen cerkveni pogreb. Tam se bomo bolje počutili!«

Torej popoln verski boljšeizem pod nacionalno uniformo.

400 japonskih rudarjev zasulih

Iz Tokija na Japonske mporočajo, da se je pri bakrenem rudniku Nagano, v katerem dela 400 rudarjev, začela udesetati zemlja ter je zasula vseh 400 rudarjev, ki so delali v jami. Pred vhode v jamo se je nasulo toliko zemlje in gruša, da je veliko vprašanje, kdaj bodo ponorečene rudarje mogli rešiti. Pomoč je takoj prihitela in so delali do pozne noči, vendar se doslej ni posrečilo, da bi bil ponesrečenec prišli kaj bliže, ker se plasti na novo nasedajo.

Japonsko vojaštvo zaseda ulice mesta, katero je zapustila kitajska armada.

Telefonska katastrofa v Ljubljani

Ljubljana, 12. novembra.

Po podatkih telefonskotehnične sekcije poštnega ravnanstva si je mogoče šele danes napraviti sliko, kakšno veliko škodo je Martinov sneg napravil na telefonskih napravah. V Ljubljani je okoli 1900 telefonskih naročnikov, od teh je bilo danes dopolnjen 1500 brez telefonske zveze. Zveze so bile prekinjene, ker so bili vodi pretrgani ali odklopljeni zaradi kratkega stika. Sekcija je danes dobila pomnožitev delovnega osebja, ki ne prestanto popravila telefonske žice. V Langusovi ulici je sneg podrli drog, na katerem je bilo več telefonskih žic. Po raportnem poročilu sta bila popravljena dva brzojavna voda iz Ljubljane proti Zagrebu, drugi brzojavni vodi delujejo v redu. Telefonske interurbanske zveze so bile danes dobre: Ljubljana—Maribor—Gračac—Dunaj. Ljubljana—Bled, Ljubljana—Tržič, Ljubljana—Bohinj, Ljubljana—Kamnik (za silo), Ljubljana—Zidani most, Ljubljana—Zagreb ob železni. progi, Ljubljana—Grosuplje in Ljubljana—Kočevje. — Brzojavna zveza s Trstom je dobra, telefonska zveza s Trstom je še pokvarjena. Na glavni telefonski progi, ki vodi čez Dolenjsko proti Zagrebu, je sneg napravil največjo škodo. Ta progta še ne deluje.

Se vedno ni popravljena škoda, ki jo je sneg naredil na električnih vodih v mestu. Danes se je prijavilo še 47 strank in podjetij, ki so mestno elektrarno zaprosila, da vzpostavijo pokvarjene napeljave. Po mnogih podjetjih in obrtih delo skoraj počiva, ker nimajo električnega toka za pogon strojev. So mnoge ceste in ulice, kjer so še vedno pokvarjene električne žice. Tudi okoličica, ki je oskrbovana z električnim tokom iz mestne elektrarne, ima škodo zaradi pomanjkanja toka. Sneli so bile mnoge stranke brez električne luči. Mestna elektrarna se na vsi moč trudi, da bi čimprej popravila škodo, ki jo je povzročil sneg.

„Čez leto dni“

je naslov veseligrki, ki sta jo spisala pisatelja Oskar Blumenthal in Gustav Kadel in ki jo je igrala preteklo nedeljo dramska družina Prosvetnega društva v Mostah.

Zares vesela igra. Majhna sicer po literarni kakovosti in dramski zgradbi, pa vendar polna vesele humorja, živih zapletljivih in zdravih dvotipov. Nedeljska predstava je za močnejši prosvetni oder še posebno važna. Saj je bila to krstna predstava samih mladih igralcev, ki so nastopili tako odločno in brez vsake treme; saj se pa tudi dobro zavedajo, da je skrb v njih, da bo močnejši oder ostal na isti, ali pa še višji stopnji, kakor je bil dosedaj od pameznikov je treba zlasti omeniti vlogo slikarice Završanove, ki jo je dovršeno in temperamentno izvedla gđ. Mariničeva. Z neverjetno ljubeznostjo sta odigrali svoji vlogi tudi gđ. Lampretova v kreaciji Završanove sestre in gđ. Porova kot gostinčarjeva žena. Vsem trem naj režiserji tudi v bodoče posvečajo največjo pažnjo. Občinstvo se je iz srca nasmejal tudi g. Rusu kot vinotičarju Bucku, ki je bil dober, čeprav nedosleden v svojem govoru, kar je bila največja napaka tudi ostalih igralcev. K celotnemu uspehu so pripomogli še dr. Kovač (Cigler), njegova žena Tika (Logarjova), profesor Koprivar (Kobal), gostinčar Zan (Čepar), poročnik Repar (Jagodič), Picolo (Bajc) in hišnica Režika (Lampretova). Za lep uspeh gre zahvala posebno režiserju Kehrju, ki je golovo imel z mladimi novinci mnogo truda in potrpljenja. Poleg tega je poskrbel za okusno scenerijo, ki je tudi prispevala svoj delež k uspehu. Le.

Celje

c Občni zbor Kmečke zveze v Celju bo jutri, v nedeljo, ob 8 zjutraj v Domu v Samostanski ulici. Vsi člani vabljeni!

c Jutri, v nedeljo, bo v kapelici pri šolskih sestrah skupna sv. maša Marijine kongregacije. Vjudo vabljenje!

c »Kaj moramo vedeti o svojem srcu« bo tema predavanja, ki ga bo imel pod okriljem Ljudske univerze v ponedeljek ob 8 zvečer v risalnici dr. deske meščanske šole, univ. docent g. dr. Iv. Matko.

Danes ob 8 zvečer vsi v Narodni dom na prireditve poštne filatelije!

c V celjski javni bolnišnici je zaspal v Gosposodi 51letni delavec Nikolaj Holobar iz Vrbja pri Zalcu. V Medlogu je umrla 73letna mestna reva Alžizija Turnšek. Naj v miru počivata!

Knjižnice Ljubljanske kreditne banke

do Din 1.000.000— sprejme na vknjižbo ali soudeležbo vpeljana trdka. Ponudbe pod »Realnost« upravi Slovenca, Maribor

Iz zgodovine

frizerske organizacije

Pred dnevi smo poročali, da slavni »Združenje brivcev, frizerjev in kozmetikov v Ljubljani« v dnevi 14. in 15. novembra t. l. svoj polstoletni jubilej. Posežimo malce nazaj, recimo 50 let, toliko kolikor časa obstoja organizacija.

Petdeset let nazaj! Kakšna je bila tedaj Ljubljana, tega se spominjajo samo starejši, današnja generacija se je jedva še spominja, vse hiti k pozabi.

Točno je, da so se leta 1887 združili takratni brivci v svoj »ceh«, osem jih je bilo, ki so skrbeli, da je bila Ljubljana obrabljena in efizirana. Namen prvega društva je bil skromen, po večernem delu so se sestajali, kramljali in si tožili o bridkosti življenja. Tako kot danes! Zgodovine je ostalo iz takratnega gibanja prav malo. Starejši člani so pomnil, zapustili prav malo zapisane in izročili varstvo organizacije mlajšim, ki so pa tudi prav malo tistega zapustili, iz česar bi se dalo pisati o postanku.

Takrat so naši brivci brili in strigili, vmes pa drli zobe in puščali kri. Bili so nekaki padarji in uživali velik ugled. Takšen padar je bil še do predvojne dobe znani Mijo Nežič, ki je imel Pred škofijo svojo atelje in — če moremo tako reči — svojo ordinacijo. Rekviziti naših brivcev iz one dobe so bili: škarje, glavnik in britev, drugega niso poznali, pa tudi rabihi niso! Še za vodo je bil tedaj križ, par vodnjakov je preekrbovalo žene Ljubljance z vodo, »padarje« so pa rabili toliko vode. Takrat so imeli že dvojne tarif. Za britlec recimo: eno za britje in nato sledeče umivanje, za »boljši folk«, drugo, znižano pa za one, ki so jih samo obrili. Umivalo se se pa hoteli ali domov ali pa kar v Ljubljano. Malo neverjetno se čuje, pa je le res tako, to stoji ohranjeno v zgodovini!

c Avtomobilisti, malo več obzirnosti! Včeraj je pridrvel po Ljubljanski cesti neki osební avtomobil s hitrostjo ca. 60 km. Ker pa je na cesti zaradi snega in deževja sama luža, se je brozga razpršila in umazala dotičnemu gospodu obleko od nog do glave. Da je vozil osební avtomobil z brzino 60 km, je prizadeti lahko preodil, saj je sam avtomobilist. Pa tudi po ulicah in prometnih cestah, kjer je mnogo ljudi, bi morali avtomobilisti imeti malo več obzira.

c Važen razglas mestne občine. Gotovi predeli travnikov in njiv v malo nagnjenih legah v območju mestne občine celjske predvsem v katastrskih občinah Ostrožno, Medlog in Sp. Hudinja, so močno zamočvirjeni. Vzrok slabega odvajanja vode so neoznačeni odvodni jarki, ki so v nekaterih predelih popolnoma zasuti in pa zaraščeni. Tudi obrežja potoka in Savinje so ponekod obraščena z grmičevjem in tolikšni meri, da onemogočajo normalen in hiter odtok vode. Posledice teh okolišnosti so poslabšanja rodovitnosti polja, v nekaterih predelih pa trpijo tudi ceste in pota. Po zakonu so dolžni te naprave čistiti in vzdrževati obmejne lastniki sami. V poštev prihajajoči posestniki se pozivajo, da takoj očistijo jarke in obrežja, in to v sporazumu s svojimi sosedi mejaši Lastnika, ki se povzbuje na bi odzval do 15. januarja 1938. bo mestno poglavarstvo kaznovalo po obstoječem zakonu, delo pa opravilo na njegove stroške.

Izpred obrtnega sodišča

Odpoved na 14 dni. Odpovedni rok v obrtnih obratih je v obče 14 dni. Odpoved se poda lahko vsak dan, ne samo 1. ali 15. v mesecu, ne samo ob sobotah ali ob plačilnih dneh; pač pa je navada, da se v obče odpoveduje ob sobotah pri izplačilu mezde, vendar pa postava tega ne predvideva. Odpoved je veljavna, naj se izvrši kateregakoli dne v mesecu ali tednu. Primer. Tone je bil v trgovskem podjetju sluga. Dovožal je blago s kolodvora v trgovino, ga doma sortiral, zavijal, zavoje dostavljal strankam itd. Imel je 800 din mesečne plače. Dne 18. avgusta zvečer sta se šef in Tone zaradi malenkosti eprla, nakar je bil Tone takoj odpuščen; pri tej priliki je prejel tudi 800 din, s čimer je bil popolnoma izplačan do konca meseca. Po izstopu je Tone tožil za odškodnino za pol meseca v znesku 400 din in je opiral svojo tožbo na to, da je bil odpust na dan 18. v mesecu neupravičen, odpovedati bi se mu bilo moralo ali 15. v mesecu ali pa prvega dne prihodnjega meseca, t. j. 1. septembra; ker se to ni zgodilo, zahteva še za polovico septembra plačo. Sodišče je priznalo Tonetu 80 din kot plačo še za 1. september z utemeljitvijo: Zmotno je Tonetovo naziranje, da se sme službojemniku pri mesečni plači odpovedati samo 1. ali

15. v mesecu; če je bil dne 18. brez zakonitega razloga odpuščen, mu je pripadala plača še za 14 dni, to je do vključno 1. septembra; ker pa je dobil plačo do konca avgusta, mu je sodišče priznalo plačo še za en dan.

Za Jegličev spomenik

Za Jegličev akademski dom so darovali: Helena Remec, Ljubljana, 200 din, Janez Pestotnik, 100 din, neimenovan 200 din, Kat. akad. društvo Zaria 200 din (ne 150 kot je bilo prvotno javljeno). Darovalci od Sv. Križa, Dolenjsko: Zupane A., župnik, 150 din, Ožakar A. in M. 60 din, Tom Fr. 110 din, Kerin J. 80 din, Baznik A. 82 din, Zorko L. 40 din, Jereb A. 25 din, Kerin Z. 15 din, Kešale 15 din, Hribar A. 60 din, Hribar V. 15 din, Marolt F. 15 din, Glinšček T. 10 din, Černelič 15 dinarjev, Seršen 12 din, Peterčič A. 9 din. Iz Brda: Colarič A. 40 din, Debeljak M. 40 din, Stih J. 15 din, Zakrajšek 10 din. Mnogo darovalcev od Sv. Križa in iz Brda je darovalo manjše vsote. — Sink Fr., Ljubljana, 20 din, Silvo Kranjec, Ljubljana, 50 din, Schreiner Fr., župnik, 81. III, Velenje 100 din, J. Zeichen, duhovnik, Celje 100 din, Mitač I. Dravograd 100 din, dr. A. Ušeničnik, Ljubljana 100 din, Žugelj Nikolaj, župnik v p. beguncu, Ljubljana, 10 din (begunski dar). Župni urad Zabnica pri Šk. Loki 20 din, dr. J. Picelj, zobozdr., Slovenj Gradec 20 din, Ovsenek J., prof., Ljubljana, 100 din, Župni urad Črnuče 50 din, Lom Fr., dekan, Šmarje pri Jelšah 10 din, Kogovšek L., župnik, Kopanj 20 din, dr. V. Šporn, zdravnik, Ljubljana 80 din, občina Smartno pri Litiji 50 din, Kardinar J., prof. v p., Celje 50 din.

Vsem darovalcem se prav lepo zahvaljujemo! Posebno hvalo izrekamo tistim, ki so kljub številnim lastnim potrebam darovali za Jegličev dom. Naj bi ne ostali brez posnemalcev!

Akcija za Jegličev akad. dom.

Kranj

»Dva para se ženita« je naslov veseligrki, ki jo bo uprizorilo Prosvetno društvo v Kranju v soboto, 13. novembra, ob pol devetih zvečer in v nedeljo, 14. novembra, popoldne ob štirih v dvorani Ljudskega doma. Ker nudi igra veliko zdravega humorja in bodo igrali stari priljubljeni igralci, pričakuje društvo velike udeležbe. Fantovsko okrožje Kranj vabi predsednike in načelnike fantovskih odsekov, da se udeležijo v nedeljo, 14. novembra, sestanka ob 9 v Ljudskem domu.

60 letnico rojstva je obhajal te dni g. Martin Fortuna v Kranju. Blagum katoliškemu možu želimo, da bi v zadovoljstvu dočakal skrajne meje človeškega življenja.

Sport

Nekaj o rzeniškem ostenju

Jutros je dne 9. t. m. prineslo dopis iz Kamnika, v katerem pisec sporoča javnosti, da so kamniški plezalci preplazili severozahodno steno Rzenika. Če takoj drugi dan pa se je pokazalo, da gre za mistifikacijo; dnevno časopisje je priobčilo popravke s strani ljubljanskih plezancev, ki so to nešportno »raco« dobobra oskubili, zadevo pojasnili in postopek ožglosali. Gre namreč le za turo po skrotju vzhodnih pobočij Rzenika, za šarjenje okrog severnega raka in izstop v steni; neresnost, ki je vzbudila dovolj smeha.

Ker je zadeva po dnevnem časopisju in po nerodni nepoučenosti kamniškega dopisnika prišla pred javnost, smo se tudi mi malo informirali o steni ter se obrnili za podatke na plezalne kerože. Na tem mestu prinašamo bralcem značilnejše podrobnosti:

Osténje Rzenika je mogočen, v glavnem severno orientiran skalni zid, ki se dviguje nad dolino Kamniške Bele. Mejaš Rzenika je Konj. Južna plat Rzenika je položna in s travo pokrita, na sever pa se spuščajo silni zidovi. Rzeniškó ostenje omejujejo: na vzhodu severni raz, Konjska grapa, na severu Rzeniški grušč, nižje tzv. »Šraj-peseka«, na zapadu pa severozapadni raz, tzv. »Ostri rob«. Oba raka se nista bila preplezana in predstavljata dva sijajna plezalna problema. V pločasti severni steni je izvršila prvi vzpon 1. 1933. partija Modce — Režek. Stena spada med najtežje, doslej pri nas izvedene ture. Problem zase pa je grandiozna severozapadna stena, ki po svoji silovitosti pri nas nima primere. Poglavitje zase je spodnja polovica stene. Kamenina je rdeča in rumena, krhliivost vprav izjemna, skalne plasti so obrnjene (wengenski skladi), strmina se bliža 90°; prekinjajo jo pa mogočini, krhliivji previsi. V njeni bližini je imel pokojni kralj Aleksander svoje lovsko stojišče, zato so jo nekateri tudi nazvali po njem »Aleksandrova stena«. Poleg nje sta markantni še dve obliki: tzv. »Stena nad Šrajpeskom« ob Ostrem robu (severozahodni raz) ter Centralni stebel Rzenika,

ki se dviguje na meji severne in severozahodne stene iz stenske formacije v stebriško šele približno na polovici višine od tal. Problem se v Rzeniškem ostenju nizejo drug k drugemu, vsi v višini ca 500—600 metrov. Največja težnja pa je brez dvoma plezalni problem, s katerim se zaman ubadajo najboljši plezalne družbe že več let: severno-zapadna stena Rzenika.

Prvi poskus je izvedla leta 1930. partija, v kateri je bil nedavno tragično preminul mladi dr. France Verbič (Verbič, Igljč, Vofčič). Takoj naslednje leto sta bila v steni že Modce in Režek. (naša najboljša vrvtve). Tudi ta poskus ni uspel. Nato so se zaporedoma nizali naskoki imenovanih dveh Janeza in Mirola Gregorina, Janeza Gregorina in Uroša Zupančiča ter drugih. Vrvitve so odhajale, poskušale s starimi, pa tudi novimi partnerji. Preko višine približno 100 metrov od tal ni došel nihče. Partija Uroš Zupančič in Janez Gregorin je v smeri »direktissime« (vpadnica od vrha do tal) dosegla višino približno 70 metrov. Stena je leto za leto kljubovala vsem naskokom s skralno krhliivostjo, z nemočnim potekom plasti, s previsi in strmino ob krhliivosti in eksoziciji ter z objektivno nevarnostjo (neprestano zapadno kamenje). Problem je ostal neresen. Stena je postajala nekakšen usoden mešnik za naskakovalce: prisegli so, po porazih, da jih ne bo več nazaj, toda morali so prihajati vedno znova, kakor na magično povelje. Delo v centralnem gorovju je zastajalo, saj so plezalci čutili, ali to steno ali pa nič: noben drug uspeh jih ne bi bil mogel zadovoljiti. Zastal je nekoliko tudi razvoj: partije, ki so vrsile v Kamniških Alpah sijajno delo z novimi vzponi, bi bile, če bi padla severozahodna stena Rzenika, preše v Julijske, kjer bi svoje naloge vrsile še uspešnejše; od tam pa bi jih vedla sistematična pot v tuja gorovja. Tako pa je podjetnost počasi nihala, ker je bila zasenčena s likom nepremagane gore, ki ni hotela izginiti izpred duhovnih oči.

njegovim vodstvom se je društvo razširilo na vso bivšo Kranjsko. Članstvo je tedaj naraslo na 84 članov. Do leta 1913 je predsedoval Mate Valentinc, takrat je poprijel zopet E. Franchetti in odločil mesto leta 1915, ko je oblekel vojaško suknjo. Do leta 1919 je vodil organizacijo še živeči Franc Kastelic in izročil vodstvo leta 1919 zopet E. Franchettiju, ki je ostal na tem mestu do leta 1923. V tej dobi je oenoval starostni fond, v katerega korist gre tudi dobiček 50-letne proslave. Iz tega fonda bodo nekoč zidali dom za onemogle člane združenja. Potem so vodili društvo še gg. Zajc Franc st., Sinkovec Albin in Ivan Dorčec, ki je na vodstvu še danes in praznuje ob jubileju tudi desetletnico odkar je predsednik. Sinkovec Albin pa je to leto že 15 let tajnik združenja, kar je noven dokaz, s kako ljubeznijo se je odelni organizatornega dela. Cim se je leta uveljavljati ženska »hubie moda« se je članstvo hitro množilo. Od 84 članov je naraslo na 260. Danes pa je v združenju poleg moštrov še 50 vajencev obeh spolov in okrog 600 pomočnikov in pomočnic.

Sporod proslave smo že objavili, pripomniti imamo še to, da bodo v Kazini pokazali razvoj frizur od najstarejše do današnje, najmodernejše oblike. Ljubljana v tem pogledu ne zaostaja za Parizom in Berlinom, ki sta danes za ves svet merodajna.

Za tekmovalje v brzem britju, ki je edinstveno te vrste in prvo pri nas, že pridno trenirajo, postavili bodo rekord v času, ki bo nekaj okrog pol minute!

Nagrad je mnogo! V glavnem spomineka, praktična in denarna darila. Diplome je izdelal akad. slikar H. Šmrekar.

Kaj bi se naštevati, nič več ni treba; ne pozabite podpreti onih, ki skrb za Vašo lepo zunanost, dame in gospodje. V nedeljo, 14. nov. se bo začelo s friziranjem v Kazini!

Uprava »Slovenca« Maribor

Koroška cesta 1
Podružnica: Aleksandrova 6

Sprejemajo se oglasi in naročniki lista, izvršujejo vsi upravn. posli in dajejo pojasnila ki spadajo v delokrog upravn. lista

Dopis iz Kamnika pa je nenadoma oznanil strmeti alpski občini, da je stena »padla«. Seveda se je takoj pokazalo, da gre le za »obhodo«, ne pa za preplezanje stene. Še vedno straši nad dolino Kamniške Bele fantom nepremagljivosti. Ni pa nobenega dvoma, da bo prihodnje leto spet prišlo v steno mnogo podjetnih obiskovalcev, ki bodo poskusili enkrat za vselej izsiliti vzpon čez previse, preko krhliivosti in eksozicije — tako dolgo bodo trajala ta romanja, da bo problem dejansko rešen.

Mariborski šport

V nedeljo, dne 17. t. m., ob 14.30 se odigra na Stadionu na Tržaški c. izredno važna prvenstvena tekma ISSK Maribor in SK železničarjem, ki je odločilna za vrstni red na tabeli. Ob priliki slavi znana, odlična člana SK železničarja: krilec Francež Ernst in branilec Ronjak Arnold jubila 500. tekme za svoj klub, kateremu pripadajo od ustanovitve v letu 1928. Klubov odbor ju bo ob tej priliki primerno počastil pred pričetkom tekme. Simpatična športnikoma tudi mi iskreno čestitamo.

Rapid odigra na vročih tleh v Čakovcu svojo zadnjo letošnjo prvenstveno tekmo proti tamkajšnjemu športnemu klubu. V slučaju zmage ima še vedno upanje, da se pridruži trojici klubov, ki igrajo v finalnem tekmovalju za prvenstvo LNP.

Mura pa ima na svojem igrišču v gostih zadnjega na tabeli SK Gradjanski iz Čakovca, katerega bo sigurno odpravila s precejšnjim rezultatom.

Izidi tekem te nedelje bodo končno prinesli jasno sliko v prvenstvenem tekmovalju. Za vse sodelujoče je važna vsaka točka in tudi vsak gol. Največje zanimanje vlada za mariborski derby med Mariborom in železničarji, ki bo, upamo, prinesel dober šport in napeto, železi je tudi fair borbo.

Težka atletika

Po daljšem odmoru bo v soboto v veliki unionski dvorani zopet zanimiva težkoatletska prireditve. Mariborski Pekovski SK je povabil najboljši rokoborce in boksaerje znanega vodilnega zagrebskega kluba Herkulesa. V obeh moštvi nastopi več znanih atletov, ki bodo sigurno s svojim nastopom zadovoljili občinstvo. Zagrebčani imajo najboljši moči v pravku Male zveze Ipavcu, Tomiču in Begachu, dočim tvorijo stebel domačinov preizkušeni borci Pirher, Pišer, Gojznik, Jevšenak in drugi. Tekmovalja se prične ob 20 ter vlada za ista že sedaj veliko zanimanje.

Po športnem svetu

Pri svetovnem nogometnem prvenstvu se ne bo smel zamenjati vratar. Že večkrat se je izrazila želja, da bi se pri svetovnem nogometnem prvenstvu zamenjal ranjeni vratar. Eksekutiva mednarodne nogometne zveze pa je na svoji zadnji seji v Parizu sklenila, odnosno objavila, da taka zamenjava, ki seveda tudi ni v skladu s pravili, ni dopustna. V posledku tega ni mogoče zamenjati nobenega igralca in tudi ne vratarja.

Svetovno prvenstvo v hitrostnem drsanju je bilo poverjeno drsalnemu klubu »Davaos«, ki obhaja to zimo stidesetletnico, ko je pritedil prvo tako prireditve. Poleg hitrostnega drsanja za svetovno prvenstvo se vrše ob tej priliki tudi tekme v umetnem drsanju za dame ter drsanje parov. Program tekmovalja bo izveden v februarju prihodnjega leta. 3. in 5. februarja bodo teki na 500 in 3000 metrov, umetno drsanje dam in parov, 6. februarja pa bodo teki na 1500 ter 10.000 metrov ter poljubno drsanje dam. Prijavitelj se je do 31. januarja do 20 ure.

Dvajseti redni letni občni zbor jugoslovanske nogometne zveze bo v Belgradu v nedeljo, dne 12. decembra t. l. ob 8 dopoldne v dvorani »Radničke komore«. Nemanje ulica št. 28. Ako ne bo ob določenem času navzočih dovolj delegatov, bo občni zbor pol ure kasneje neglede na število navzočih z naslednjim (istim) dnevnim redom: 1) volitev verifikacijskega odbora; 2) volitev dveh zapisnikov in dveh overovalcev zapisnika; 3) poročila: a) upravnega odbora, b) blagajnika, c) revizorjev; 4) razrešnica upravnemu odboru, blagajniku in reviz. odboru; 5) izpolnilitev upravnega odbora; 6) volitev revizijskega odbora in treh namestnikov za eno leto; 7) predlogi o spremembah pravil in pravilnikov; 8) vprašanja in predlogi (se bodo upoštevali samo, če se izroče ali pošljejo zvezi šest dni pred občnim zborom).

Razpis za FIS-ine tekme v alpski kombinaciji, ki bodo leta 1938 v Švici, je že izšel. Tekmovalje bo v Engelbergu v času od 3. do 7. marca prihodnjega leta, 5. marca bo smuk, 6. marca slalom, 7. marca pa je v rezervi za slučaj, da bi bilo treba tekmovalje preložiti. Vodstvo tekmovalja ima tehnično vodstvo švicarske smučarske zveze. Do 15. januarja 1938 je treba poslati provizorne, do 15. februarja pa definitivne prijave.

Ker smo ravno pri smučanju, bi še omenili novo iznajdbo za smučarje,

ki jo je v Berlinu pokazal znani smučar Heinz Ermel. Gre namreč za to, kako bi se smučarji brez snega in v zaprtem prostoru lahko pripravljali za lepe ture v beli naravi. Nova iznajdba obstoji v tem, da drsijo smučarji na ploškov, sestavljeni iz samih navzgor postavljenih krtač, katerih je 5000 in ki tvorijo ploškov olimpijske skalalnice v Garmsch-Partenkirchenu z največjim padcem 40 stop. S tem nikakor noče iznajditelj napraviti smučarske cirkusko dvorano, kakor je to na primer v Ameriki in Parizu slučaj, temveč hoče nuditi prijateljem belega športa možnost, da se že prej privadijo tehnike, ki jo rabijo v proeli naravi, in da ne zgube z učenjem prevet dragocenega časa na belih poljanah. Pa tudi izvežbani smučarji bodo prišli na tej napravi na svojo račun, saj se da na njej veo vaditi. Pri nas na tako napravo zaenkrat še ne smemo misliti — no, in če bo sneg, ki je ravnokar zapadel, obležal, jo letos tudi ne bomo potrebovali.

Slalom klub »St.« — Občni zbor. Članstvo Slalom kluba »St.« obveščamo, da bo klubov občni zbor dne 29. novembra t. l. v »Kmečki sobi« restavracije Slanišč ob 20 z obhajanjem vsakoletnega dnevnega redom. Članstvo prosimo, da se ga polnočtelvno udeležijo. Odbor.

Slalom klub »St.«. Drveli ob 19 bo kratak gostanek radi jutrišnjega treninga zleeta na Polzevo. Udeležite se ga zanesljivo.

Strt teror rdečkarjev v Litiji

Kakor smo že poročali, nadzidava litijska prešilnica nov trakt na tovarniškem posloju, v katerem bodo montirali nove stroje, katere so že prejeli iz inozemstva. Gradbena dela nadzidave je prevzel ljubljanski stavbenik arhitekt inž. Ledl, ki zaposluje okrog 40 zidarjev in delavcev. Nekaj zidarjev je prišlo iz Ljubljane, večina delavcev pa so domačini. Ti tuji zidarji pa so si predstavljali, da je v Litiji sovjetija ter so pričeli spočetka zlepa, potem pa s silo pritiskati na zaposlene delavce, da se vpišejo v njihovo rdečo organizacijo. Ko je bil ta torej izplačalni dan, pa so ti rdečkarji, ki imajo besedo »svoboda« vedno le na jeziku, pričeli groziti delavcem, ki se ne bi vpisali v njihovo strokovno organizacijo, da ne bodo več smeli na delo. — Seje na intervencijo oblasti pri gradbenemu vodju g. Šešoku, je le-ta nadaljnje teroriziranje od strani rdečkarjev preprečil z grožnjo, da bo vsakdo, ki bi si še upal na tak način pridobivati člane, in seveda, kar je pri njih glavno, denar za rdečo organizacijo, takoj odpuščen od dela. To je potem zaleгло, da imajo sedaj naši pošteti delavci mir pred takimi vsiljivci. — Ta bi bila pa res dobra, da bi peščica rdečih petelinov uganjala pri nas v Litiji, kjer je večina delavstva organizirana v ZZD, svoj teror. Saj nismo v Rusiji ali Španiji! — Nadzidava tega trakta bo končana do konca tega leta.

Popravljanje in posipanje občinskih cest se je v litijski občini pričelo. Občinski odbor je za litijsko stran odobril 14.000 din, za nasipanje ceste na litijsko polje 3000 din, Podsentjur 5000 din, za novo cestišče ob trškem svetu proti sodišču 2000 din, za občinsko pot na graški Dobravi 2000 din, tako da bodo v najkrajšem času vsa občinska pota posuta, brezposelni in vozniki pa bodo nekaj zaslužili, da bodo imeli vsaj za najpotrebnejše.

Gramoz na banovinskih cestah je po večini napeljan, sedaj pa čaka na prevzem od strani kr. banske uprave. Ker so pa naše banovinske ceste po večini silno ozke, ovirajo kupi gramoz cestni promet ter je že na več krajih zaradi tega prišlo do nesreč, da so se prevrnili vozovi. Zato prosimo cestno upravo, da čimprej poskrbi, da se gramoz prevzame ter nasuje po cestah, ki so v tem mokrem vremenu gramoz že res potrebne.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sobota, 13. novembra: 12. Pisana zmes veselih stvari, kar brez odmorov in brez besedi — 12.45 Vreme, poročila — 13. Čas, spored, obvestila — 13.15 Pisana zmes veselih stvari, kar brez odmorov in brez besedi — 14. Vreme — 18. Časni plesni napravi (Radijski orkester) — 18.40 Pogovori s poslušalci, 19. Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.30 Pregled sporeda — 20. O zunanji politiki (g. urednik dr. Al. Kuhar) — 20.30 Kako je martinovalec Peregrin Pajek. Peter večer. Sodelujejo člani rad. igr. družine in drugi, sestava in vodstvo Jožek in Jekel — 22. Čas, vreme, poročila, spored — 22.15 Slavne češke koračnice in valčki (igra Radijski orkester).

Drugi programi

Sobota, 13. novembra: Belgrad: 20. Igra, 20.45 Narodne pesmi, 21.30 Orkestralni koncert — Zagreb: 20. Opera — Dunaj: 19.30 O filmu, 19.30 Zbor, 20. Dunajski pripovedke, 22.30 Plesna glasba — Budimpešta: 20. Gledališki prenos, 22.16 Ciganska glasba, 21.30 Jazz — Rim-Milan: 17.15 Jazz, 21. Igra, 22.30 Izbrane pesmi — Rio-De-Janeiro: 21. Izbrana fabula 'Alcassino in Nicolata' — Praga: 19.40 Radijski potpuri, 20.35 Orkestralni koncert, 22.30 Kavarniška godba — Varšava: 20. Laska in plesna glasba, 22. Orkestralni koncert — Berlin: 20.10 Orkestralni koncert — Hamburg: 20.16 Glasbena komedija 'Čarovnica Lola' — Lipsko: 19.30 Koračnice, operetna in plesna glasba, 21.10 Pihala — Strasbourg: 21.30 Gledališki večer.

Pozor! Potnikom,

ki potujejo po Sloveniji in Hrvaški, se nudi postranski zaslužek najmanj do Din 150 dnevno s prodajo dobrodoidega ter potrebnega predmeta za kmeta in obrtnika. Pošljem vzorce in navodila. Naslov poslati na oglasni oddenek »Slovenca« pod »Kremerundum«.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; žentlovanjski oglas Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10.—. Mali oglas se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonsko 3 mm široka pletina vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

TEL. 22-21 UNION

Epopeja vztrajne borbe za obstanek tlačnega slovaškega naroda

Hajduk Janošik

V glavnih vlogah Zlata Hajdukova in Pavel Dielek

TEL. 27-30 SLOGA

Prekrasni vokalni v naravnih barvah

„Ramona“

V glavnih vlogah: Loreta Young, Kent Taylor, Don Ameche, Nemški dialog

Jutri dopoldne ob pol 11. uri izredna predstava.

TEL. 21-24 MATICA

Bohailno filmsko delo iz zgodovine človeštva

VEST CLOVESIVA - mile Zola

Paul Muni

Jutri dopoldne ob pol 11. uri izredna predstava.

≡ Predstave ob 16, 19, 21 in 21.30 uri ≡

Službe isčajo

Prodajalka

verna, marljiva, poštena, stara 20 let, zeli mesto v trgovini z mes. blagom. Pri vstopu položaj 2000 din kavelje. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 17908. (a)

Absolventka

meščanske šole in trgov. tečaj, z dobrimi spričevali, bi želela nastopiti mesto pisarniške praktikanke ali mesto blagajničarke kot začelnica. — Naslov v upravi »Slov.« pod »Pridna« št. 18047.

Prodamo

la. štajerska jabolka

lepa, obrana, dobiti po zelo ugodni ceni v špeceriji Martine, Tyrseva cesta 17. (i)

Najboljši trboveljski premog

brez prahu

koks, suha drva

I. Pogačnik

Bohorčeva 5 Telefon 20-51

Kupimo

100 stolov

kupim za v dvorano. Ponudbe poslati pod »Takojšnje plačilo« na Anton Strojani, Stari dvor 27, Skofja Loka. (k)

Objave

Dražba

večjega posestva v Laho-

vicih pri Komendi, na katerem se nahaja žaga, gostilna in trgovina in katero je cenjeno s pritrkljivimi skupno na 371.628 din, bo 18. nov. t. l. ob 8 zjutraj na okrajnem sodišču v Kamniku, soba št. 4. Najmanjši ponudki je 212.385 din, varščina znaša 37.170 din. (o)

Kupujte pri naših inserentih

Posestva

Ne zamudite prilike!

Ugoden nakup stavbnih parcel z vodovodom in elektriko v bližini postaje. — Pojasnila: Vižmarje št. 59. (p)

Parcele

pri bežigradski šoli, prometni kraj, ugodno na prodaj. Pozve se »Pri Makedoneu«, Kolodvorska ulica. (p)

Kunaver Ludvik

gradbeno-strokovno obračun posredovalec — Cesta 29 oktobra št. 6, telefon 37-33, ima naprodaj večje število parcel, kompleksov, posestev, gozdov, trgovskih in stanovanjskih hiš in vil. Pooblaščen graditelj in sodni čenilec za nasvete brezplačno na razpolago. (p)

Kupimo

100 stolov

kupim za v dvorano. Ponudbe poslati pod »Takojšnje plačilo« na Anton Strojani, Stari dvor 27, Skofja Loka. (k)

Objave

Dražba

večjega posestva v Laho-

vicih pri Komendi, na katerem se nahaja žaga, gostilna in trgovina in katero je cenjeno s pritrkljivimi skupno na 371.628 din, bo 18. nov. t. l. ob 8 zjutraj na okrajnem sodišču v Kamniku, soba št. 4. Najmanjši ponudki je 212.385 din, varščina znaša 37.170 din. (o)

Danes otvoritev vinarne „Šibenik“ (HOTEL LLOYD)

Toči prvovrstna dalmatinska odlikovana vina iz lastnih vinogradov. Belo, črno in opolo. Golaž 2 Din, vampi 250 Din. Kosila po zmerni ceni. Vsako sredo in petek sveže morske ribe. — Priporočila se HOTEL LLOYD

Denar

Vrednostne papirje vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani, Krekov trg 10. Tel. 37-62

BANČNO KOM. ZAVOD in MENJALNICA MARIBOR

Aleksandrova ulica št. 40

vnovčuje

BRANILNE VLOGE

bank in hranilnic,

kupuje

vrednostne papirje, valute in zlatnike po najvišji dnevni ceni.

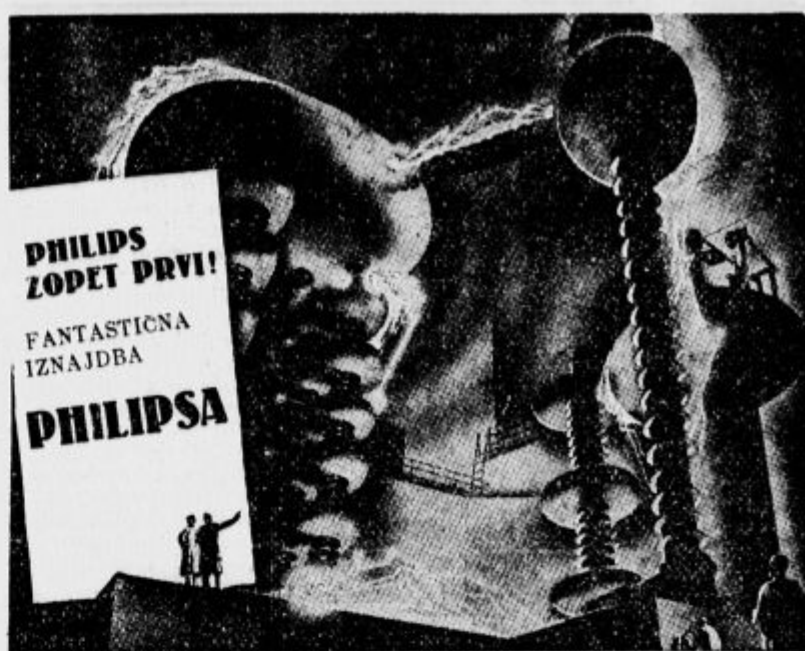
Službodobe

Mesarskega pomočnika

ki je samostojen sekač — sprejem. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 18085. (b)

Izveščana negovalka

ki govori nemško — se sprejme za stalno k bolnišnici otroku v Osljek. — Pismene ponudbe z navodbo doseganega delovanja v upravo »Slov.« pod št. 18053. (b)

Baterijski aparat brez anodne baterije!

Ni več nedostatkov pri baterijskih prejemnikih! Majhna poraba toka — prejem prekomorskih postaj — enostavno rokovanje — maksimalna občutljivost — PHILIPS MINIVAT cevi — močan in lep zvok — kratki valovi — to so posebnosti baterijskega aparata „PHILIPS POLKA 697 BV“, ki deluje brez anodne baterije in samo z avto-akumulatorjem.

BREZOBVEZNA POJASNILA IN PREDAVANJA NUDIJO VSI PHILIPSOVI TRGOVCI.

PHILIPS RADIO

Medičarskega pomočnika

takoj sprejme R. Kraupner, Celje. (b)

Kino-operaterja

prvovrstno moč, z dolgotrajno prakso, treznega — sprejme za takoj kinopodjetje v Sloveniji. Pismene ponudbe s sliko, vseni podatki in zahtevno plače je poslati v upravo »Slov.« pod »Samostojna moč« št. 18087. (b)

Šoferja - mehanika

sprejem. Ivan Javornik, Domobranska cesta 7. (b)

Uradnika (-co)

ki je dober knjigovodja in korespondent v slovenskem, nemškem in italijanskem ali pa v francoskem jeziku, sprejmemo za takojšen nastop. Ponudbe z navedbo referenc pod šifro »Trezen in zanesljiv« 18063 v upravo »Slovenca« št. 18063 v upravo »Slovenca« št. 18063. (b)

Kavče

Fotelje

Otomane

Biazine

in drugo tapetniško delo izvršuje prvovrstno po solidnih cenah tvrdka

E. ZELENKA, Maribor

Ulica X. oktobra št. 3

Naročajte in širite »SLOVENEČ«

Umrl je danes naš dobi tovariš

Josip Andres

tajnik sodišča delavskega zavarovanja

Pogreb dragoga pokojnika bo iz mrliške veže na Vidovdanski cesti. Čas pogreba bo objavljen v sobotnih opoldanskih listih. Iskreno pokojnikovo tovarištvo nam bo v najlepši spomin!

V Ljubljani, dne 12. novembra 1937.

Uradništvo OUZD

Agnes Günther: 141

Dušica - Rožamarija

»Ti si duša! Ali si to dobro premislil? Lepo, lepše, najlepše. Ne da bi se zaman podajala v prvo vrsto! Bili bi namreč zelo ponosni na to. Tudi tokrat boš preživel lepe dni. Naši gozdovi nosijo zeleno poletno obleko, naš vrt se je tudi prav lepo pripravil. — Uživamo se prvo sadje. Poletne hrustke. In Rožamarija se že vnaprej raduje tvoje godbe. In, da ne pozabim najvažnejšega, imel boš čast pozdraviti mladega Henrika. Njegova vzgoja je sicer hipno precej zamernjena, nalezel je je dokaj slabih navad. Ne morem ti ga torej pokazati z onim ponosom, kot bi bilo mogoče še pred nekaj časa. Bil je vzoren deček, dobro pazi na poudarek pri besedi bil.

In tudi teta Ulrika je tu. Ne ustraši se preveč, ko jo zagleda! Ni tako huda, kot je videti. Sicer pa poje z najljubljim altom, škoda, da je že stara dama!«

»Seveda je škoda! Mogel bi jo sicer uporabiti kot prvo pevko v nekem delu zborne skladbe... No, o tem ti bom še marsikaj povedal.«

»Moja soproga je že sila radovedna, če se njena domisljija strinja s tem, kar si ti izsledil. Veš, Rožamarija ima zdaj mnogo časa, mora neprestano ležati in njeno življenje je navezano le na nekaj prostorov, kamor jo lahko ponesemo. Da, Ivan, niti koraka več, odkar je... In tako se je poglabila v svojo domisljijo. In njen demon, saj se še spominjaš?«

»Da Harro, prav gotovo!«

»Torej njen demon, žena v srebrni obleki, ki bi ji naj bila silena, je postala pisateljica te zborne skladbe?«

»A, ta najlepša, najmilejša žena, svetnica, žena s sedmimi barvami, cesarica Gizela!«

»Ivanček, čudim se, kako prideš ti do teh imen?«

»Našel sem jih v partituri. Ta je bila namreč moje edino navodilo v tem strašnem blodnjaku, v teh z rdečim svinčnikom zabeleženih vzkljikih, opominih in popravkih. To so gotovo imena dame, ki je vse to zapisala. Njen svetniški sijaj je velpomembne!«

»Ivan ti si me pretresel! Bodi previden s svojimi odkritji pred mojim soprogom! Prosim te za to! Ta bo odpirala oči! No, če bo morala izpremeniti svojo zamisel, mi bo zelo všeč. In kdo je skladatelj?«

»To ni nihče drugi nego grof Henrik Friderik iz Braunecke. Imenuje se sicer navadno drugače in sicer: »božji norec ali pa le zvesti norec, ponižni, otožni.«

»To je potemtakem res on sam! No, Ivan, in zdaj ima Rožamarija naslov za svojo skladbo: »Svetnica in norec! To je morala biti prav čudna dvojica!«

»Ljubi Harro, ali te smem na nekaj opozoriti! Če hočeš biti natančen, moraš reči: »Svetnica in njen norec.« Njega si brez nje niti ne moremo misliti! Ona je zelo duhovita, topla in sijajna osebnost, Harro, in le proti njej je norec. Na zunaj pa kaže zaradi godbe, kateri se je moral vdajati z vso vno, vendar malce čudno lice. Ali bi morda mogli kaj več izvedeti od ljubeznega upravnega svetnika? Morebiti tudi to, kdo je to ubogo skadbo zapustil v tem strahovitem neredu?«

»Tvoja razkritja so me sila presenetila in Rožamarija te bo zelo pazljivo poslušala. Za to te zavidam! In moč, ki svojo lastno ženo imenuje svetnico — ne, veš, jaz bi ji prav mnogo prisodil in ta naziv, ki bi ga sicer ne bilo ravno treba jemati resno, postala zanimivejši zaradi tega, ker bo morda le potrdil moje spoznanje o njeni ročni pisavi.«

»Oh, on jemlje ta naziv resno. Harro, Menil bi, da čisto celo preresno! Tu pa tam jo imenuje, »kruto resnico« in sicer na mestih, ki done kakor tožba.

»Kruta!... Ti, to besedo bi si jaz prepovedal od svoje pisalke...«

»Domnevam, da je bila kruta proti sebi, a morda ne proti drugim. Njen lastni mož, ki jo je gotovo moral poznati, ji očita to. Vse te opazke in vsi ti vzkljiki so pa tako zaupni, da mi je bilo čisto čudno pri srcu, kakor je pač človeku, ki mora nehoti prisluskovati kakemu zaupnemu pogovoru. Gotovo nista niti mislila na to, da bi vse to moralo priti kdaj v tuje roke.«

»Ne to prav gotovo ni lahka stvar, biti soprogo žene. Mislim, da mora postajati neprestano pred zaprtimi vrati, za katerimi opravlja žena svojo pobožnost. Brez dvoma bo morala Rožamarija preusmeriti svojo pesnitev. Čudno je to, da so se posameznosti njenih sanj naknadno pogosto uresničile. Tak primer sem sam doživel, saj sem ti pravil o modrem mozičku. Je pa še nešteto drugih.

Domnevam, da pridobiva ta senca, ta demon, z vsakim novim primerom, ki se potrjuje, več krvi in človečnosti. Prej nekaj, ko je bila še otrok. Se je moje žene čisto čudno lotevalo kar so marsikateri smatrali za privide... Ker je zelo oslabljena, se bojim, da bi se to ponovilo... Torej, Ivan, potrdi, se in nikar ne pozabi, kar ti zdajle povem.

Ako boš pri svojem razmišljanju pred Rožamarijo prišel do točke, katero bi jaz smatral za nevarno, ti bom dal znamenje.«

»Dragi Harro, govori bolj jasno, sicer bom primoran smatirati za tvoj mrljaj sleherno tvojo kretnjo. Bi ne mogel zažvižgati kakšnega naplava, recimo prvi takt iz Brahmovega C-mol kvarteta?«

»Za Boga, Ivanček, ali bi ne pognal rajši svojih konjičkov?«

»Ah, na to sem čisto pozabil.« je odgovoril Ivan Friderik. »Saj bi vendar bilo zelo nedostojno, če bi zažvižgal pred princoso!«

»Kakšen naplav bi že še bil na mestu, pa tega ne zmorem, Ivan. Udarjal bom takt in sicer četrtinski takt, kar ne bo postalo sumljivo. To bo za naju tudi pomirljivo.«

»To prekrasno grajsko dvorišče!« je vzkljnil Ivan Friderik.

Majhna skupina ju je pričakovala. Knez, ki je držal za ročico svojega vnuka, in pa stara grofica. To je bilo za Ivana Friderika malodane preveč. Mali Henrik se je tako zagledal v konje, da se je le površno pobrigal za gosta. Mlada grofica se ni prikazala... Lepi, nihajoči grmič z marjeticami sta nesla k njej, in ga s travo in vsemi privetki vred položila v veliko bakreno posodo za hlajenje vina ter s tem presadila v sobo kos poletne pokrajine.

Knez je ostal pri večerji, ki se je vršila bolj strogo po predpisih, nego se je tega spominjal Ivan Friderik izza časa svojega prvega obiska. Stregel je tudi sluga, toda mesto gospodinje je bilo prazno. Knez se je zelo zanimal za zborni skladbo ter razmišljal možnost njenega predvajanja.

Ivan Friderik se je bil otresel vsake boječnosti, ko je smel govoriti o zadevi, v kateri je bil domač. Pojasnjeval je knezu, da je že govoril z vodjo največjega pevskega društva, pri katerem je sam vplivna oseba in da bo mogoče vsaj prihodno zimo predvajati ta ali oni del skladbe. Da pa so se pojavile težave, ki so nepremostljive, in sicer zaradi sologlasov. Od sopranista se zahteva namreč, da obvlada tudi alt, moral bi torej imeti nenavadno obežen glas. Med slovečimi pevskimi, da ne pozna nobene, ki bi ga mogla zadovoljiti. — Pripomnil je nadalje, da dočim so se stari mojstri izživljali v tenorju, ki ga je danes le težko najti, ima v tej skladbi glavno vlogo prijeten, obežen bariton.

Kar reče knez:

»Koliko škodal Upal sem, da bom mogel s tem vzradostiti tvojo hčer, da bo mogla slišati to skladbo za katero se že toliko zanima. Ko bi šlo za zbor, bi se menda dalo kaj doseči. Slišal sem namreč, da se namerava velik podati poleti na umetniško potovanje. Bojim se, da moja hči še daj časa ne bo sposobna za pot. Kaj bo bi pozvali kak zbor v Brauneck? Vi bi pomagali pri vajah, saj imamo lepe, nove orgle. Tako bi moja hči vendarle mogla uživati to radost.«